

Mendekotasuna

Hiztegia

EUSKO JAURLARITZA

GOBIERNO VASCO

KULTURA ETA HIZKUNTZA
POLITIKA SAILA

DEPARTAMENTO DE CULTURA
Y POLÍTICA LINGÜÍSTICA

Mendekotasuna

HIZTEGIA

KULTURA ETA HIZKUNTZA
POLITIKA SAILA

DEPARTAMENTO DE CULTURA
Y POLÍTICA LINGÜÍSTICA

Eusko Jaurlaritzaren Argitalpen Zerbitzu Nagusia
Servicio Central de Publicaciones del Gobierno Vasco

Vitoria-Gasteiz, 2017

Lan honen bibliografia-erregistroa Eusko Jaurlaritzaren
Bibliotekak sarearen katalogoan aurki daiteke:
<http://www.bibliotekak.euskadi.eus/WebOpac>

HITZAURREA

Beste edozein hizkuntza bezalaxe, euskara ere berritzen eta modernizatzen doa egunetik egunera, bizirik dagoen seinale. Bide horretan ezinbestekoa da euskararen aberastasun lexikoa elikatzea, zaintzea eta sustatzea, bai hizkuntza bera normalizatzeko, bai erabiltzaileen premietara egokitzeko. Hain zuzen ere, helburu horiek bete nahian ikusi du argia eskuartean duzun hiztegi honek, orrialde hauetan jorratzen den eremuko erabiltzaile eta hiztunek lanabes erabilgarria izan dezaten beren egunerokoan.

Hiztegi honetan aurkituko duzun terminologia Euskararen Aholku Batzordearen Terminologia Batzordeak gomendatutakoa da. Batzordeari dagokio, besteak beste, terminologia-alorrean dauden lehentasunak finkatzea, lan-proposamenak egitea, terminologia-lanerako irizpideak ezartzea, ponderazio-markak finkatuta termino lehiakideen arteko lehentasunak jartzea eta terminoen erabilera onestea eta gomendatzea.

Terminologia Batzordeak onartutako gainerako hiztegiak bezala, hiztegi hau ere EUKALTERM Euskal Terminologia Banku Publikoan www.euskara.euskadi.eus/euskalterm dago integratuta.

Banku hau etengabe elikatzen eta zabaltzen ari gara Hizkuntza Politikarako Sailburuordetzatik IVAPekin lankidetzan, Eusko

Argitaraldia: I.a, 2017ko xxxxxx

Ale-kopurua: 1.500 ale

© argitaraldi honena: Euskal Autonomia Erkidegoko Administrazio Orokorra

Argitaratzailea: Eusko Jaurlaritzaren Argitalpen Zerbitzu Nagusia
 Servicio Central de Publicaciones del Gobierno Vasco
 Donostia-San Sebastián, I - 01010 Vitoria-Gasteiz

Internet: www.euskara.euskadi.eus/euskalterm

Azala: Concetta Probanza

Inprimaketa: XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

ISBN: XXXXXXXXXXXXXXXX

Lege gordailua: XXXXXXXXX

Jaurlaritzak bideratu eta sustatu nahi duen terminologiaren produkzioaren, kudeaketaren eta hedapenaren muina izan dadin. EUSKALTERM metodologia eta irizpide jakin batzuen arabera eguneratu eta elikatzen da, betiere Terminologia Batzordeak onartutako jarduketa-planei jarraituz.

Hiztegi hau erabiltzaileen oinarrizko premiak asetzeko baliagarri izatea nahi genuke, hemen jorratzen den terminologiaren erabilera normalizatzeko eta gure hizkuntzaren eguneratzearen bidean urrats garrantzitsua izan dadin. Hiztegi hau eta honekin batera argitaratzen ditugun guztiak eguneroko jardunean erabiltzera animatzen zaituztegu, euskaldunok gero eta hizkuntza aberatsagoa izan dezagun.

Vitoria-Gasteiz, 2017ko ekainaren 29a

MIREN DOBARAN URRUTIA

Hizkuntza Politikarako sailburuordea

HIZTEGIARI BURUZKO ARGIBIDEAK

Hiztegi hau UZEI Terminologia eta Lexikografia Zentroak egin du EUSKALTERM Terminologia Banku Publikoa (www.euskara.euskadi.eus/euskalterm) eguneratzeko eta elikatzeke entitate horrek Hizkuntza Politikarako Sailburuordetzarekin (HPS) izenpetutako kontratuen barruan. Kontratuok HPSk eta IVAPek finantzatu dituzte, bi erakunde horiek sinatutako hitzarmenen bidez.

EUSKALTERM Terminologia Banku Publikoa da Terminologia Batzordeak¹ finkatutako terminologia-lana zabaltzeko ardatza. Aldi berean esan behar da Terminologia Batzordeak onartutako jarduketa-planen barruan ezarritako lehenetasunen arabera eguneratzen dela Terminologia Banku Publikoa. Euskararen Aholku Batzordeko Terminologia-batzorde atal bereziak euskarazko terminologia-lanerako finkatu zuen metodologiari jarraituta, hiztegi hau, lehenengoz, hizkuntzalariez eta eremuko adituez osatutako batzorde teknikoak aztertu eta landu zuen, Terminologia Batzordeari behin betiko proposamena luzatzeko. Normalizazio-prozesuaren azken urratsa Terminologia Batzordeak onartzea izan da. Beraz, hemen duzue eremu honetako terminologiaren erabiltzaileei **Terminologia Batzordeak gomendatzen dien terminologia**.

¹ 176/2007 DEKRETUA, urriaren 16koa, Euskararen Aholku Batzordeari buruzkoa

Hiztegia erabilitako ponderazio-markak:

- (4) Termino normalizatua / gomendatua
- (3) Termino onartua (baina ez lehenetsia, beste bat gomendatzen delako)

Hiztegia erabilitako laburtzapenak:

- eu** euskara
- es** español
- fr** français
- en** english
- Sin.** sinonimoa
- Ik.** ikus

NORMALIZAZIOA

BATZORDE TEKNIKOA

Arantxa Aiartza Azuriza (Gipuzkoako Foru Aldundia. Osasun Mentaleko eta Soziosanitarioko atalburua)

Maite Artieda (Gorlizko Ospitalea. Errehabilitazio medikua)

Jabier Agirre (UZEI)

Koordinatzailea: **Nerea Laskibar** (Hizkuntza Politikarako Sailburuordetza)

TERMINOLOGIA BATZORDEA

Patxi Baztarrika Galparsoro, Hizkuntza Politikarako sailburuordea, batzorde-ataleko lehendakaria

Eneko Oregi Goñi, IVAPeke zuzendariordea, batzorde-ataleko lehendakariordea

Jorge Giménez Bech, EABko eta batzorde-ataleko idazkaria

Araceli Díaz de Lezana Fernández de Gamarra, Hizkuntza Politikarako Sailburuordetzako ordezkaria

Maite Imaz Leunda, IVAPeke ordezkaria

Andoni Sagarna Izagirre, Euskaltzaindiaren ordezkaria

Iker Etxebeste Zubizarreta, Unibertsitate Zerbitzueterako Euskal Ikastetxeko (UZEIko) ordezkaria

Xabier Alberdi Larizgoitia, Euskal Herriko Unibertsitateko Euskara Institutuko ordezkaria

Ibon Olaziregi Salaberria, Hezkuntza, Unibertsitate eta Ikerketa Sailaren Euskara Zerbitzuaren ordezkaria

Mertxe Olaizola Maiz, aditua

Joseba Erkizia Itoitz, aditua

Asier Larrinaga Larrazabal, aditua

Miel Loinaz Beristain, aditua

Alberto Atxabal Rada, aditua

Alfontso Mujika Etxeberria, aditua

UZEIren LANKIDE IZAN DIREN ADITUAK

Ana Agirre. INGEMA (Hezkuntza Saila)

Ander Zapirain. TXARA

Juanjo Aurrekoetxea. Medikua. Eusko Jaurlaritza, Osasun Saila.
Ikuskaritza Medikua

Lorea Imirizaldu. Medikua. Iruñeko Bideko Ama Birjina ospitalea

Maite Imaz. HAEE/IVAP

Mikel Albarez. Medikua. Mondragon Health

Pablo Arrieta. INGEMA (Hezkuntza Saila)

Patxi Letamendi. Medikua. Deustuko anbulatorioa

EREMU - ZUHAITZA

1 Funtzionamenduaren, desgaitasunaren eta osasunaren sailkapena

- 1.1 Termino orokorrak
- 1.2 Funtzionamendua eta desgaitasuna
 - 1.2.1 Gorputz-funtzioak eta gorputz-egiturak
 - 1.2.2 Jarduerak eta parte-hartzea
- 1.3 Testuinguruko faktoreak
 - 1.3.1 Inguruneko faktoreak
 - 1.3.2 Faktore pertsonalak

2 Mendekotasuna, arlo soziala

- 2.1 Zerbitzuak eta prestazioak
- 2.2 Eskubideen arloa

AURKIBIDEA

Bokabularioa sailka	13
1. FUNTZIONAMENDUAREN, DESGAITASUNAREN ETA OSASUNAREN SAILKAPENA	14
1.1. Termino orokorrak	14
1.2. Funtzionamendua eta desgaitasuna	17
1.2.1. Gorputz-funtzioak eta gorputz-egiturak	17
1.2.2. Jarduerak eta parte-hartzea	31
1.3. Testuinguruko faktoreak	38
1.3.1. Inguruneko faktoreak	38
1.3.2. Faktore pertsonalak	40
2. MENDEKOTASUNA, ARLO SOZIALA	41
2.1. Zerbitzuak eta prestazioak	41
2.2. Eskubideen arloa	49
Euskarazko aurkibidea	53
Gaztelaniazko aurkibidea	61
Frantsesezko aurkibidea	69
Ingelesezko aurkibidea	75
Erreferentzia bibliografikoak	81

BOKABULARIOA SAILKA

I. FUNTZIONAMENDUAREN, DESGAITASUNAREN ETA OSASUNAREN SAILKAPENA

I.1. Termino orokorrak

1

autonomia (4)

Nork bere arau eta hobespenen arabera nola bizi behar duen kontrolatzeko eta erabaki pertsonalak bere kabuz hartzeko gaitasuna, eguneroko bizitzako oinarritzko jarduerak egiteko baliatzen dena.

es autonomía

fr autonomie

en autonomy

dependentzia

Ik. mendekotasun

2

desgaitasun (4)

Pertsona batek duen urritasun fisiko, mental, sentimenezko edo intelektualaren eta inguruneke oztipoen arteko interakzioaren emaitza. Oinarritzko jarduerak betetzeko mugapenak ezartzen dizkio pertsona horri, eta eragotzi egiten dio gizartean osoki eta eraginkortasunez eta gainerakoekiko baldintza-berdintasunean parte hartzea.

es discapacidad

fr handicap

en disability

3

desgaitasuna duen pertsona (4)

Urritasun fisiko, mental, intelektual edo sentimenezkoak dituen pertsona, inguruneke oztipoekiko interakzioen ondorioz mugapenak eta eragozpenak dituena oinarritzko jarduerak betetzeko eta gizartean osoki eta eraginkortasunez parte hartzeko gainerakoekiko baldintza-berdintasunean.

es persona con discapacidad

fr personne handicapée

en person with disability

4

domeinu (4)

FNS osatzen duten eskaletako bakoitzean, sarrera edo epigrafe baten barnean bil daitezkeen elementuen multzoa. Elkarren artean erlazioaturiko ekintzek, funtzio fisiologikoen, egitura anatomikoen, zereginek eta bizitzako arloek osatzen dute.

es dominio

fr domaine

en domain

FNS

Ik. Funtzionamenduaren, Desgaitasunaren eta Osasunaren Nazioarteko Sailkapena

5

funtzionamendu (4)

Gizabanakoaren (eta haren osasun-egoeraren) eta testuinguruko faktoreen (inguruneke faktoreen eta faktore pertsonalen) arteko elkarrekintza dinamikoak dituen alderdi positiboan multzoa, gorputz-funtzioak, gorputz-egiturak, jarduerak eta parte-hartzea biltzen dituena.

es funcionamiento

fr fonctionnement

en functioning

6

Funtzionamenduaren, Desgaitasunaren eta Osasunaren Nazioarteko Sailkapena (4)

Sin. FNS (4)

Hizkera bateratu eta estandarizatua erabiliz osasuna eta osasunarekin erlazioaturako eremuak sailetan antolatzen dituen argitalpena, Osasunaren Mundu Erakundeak (OME) prestatu eta berrikusitakoa. Besteak beste, osasuna eta osasunarekin erlazioaturako egoerak deskribatzeko marko kontzeptual egokia eskaintzea du helburu. 2001. urtean onartu zuen OMEk, eta Urritasunen, Desgaitasunaren eta Minusbalotasunaren Nazioarteko Sailkapena (UDMNS) ordeztu zuen, 1980an onartua.

es Clasificación Internacional del Funcionamiento, la Discapacidad y la Salud; CIF

fr Classification internationale du fonctionnement, du handicap et de la santé; CIF

en International Classification of Functioning, Disability and Health; ICF

7

kalifikatzaile (4)

FNSko osagaietako bakoitzaren kasuan, osagai horren eskalako item bat deskribatzen edo aldatzen duen elementua. Kalifikatzaileen multzoak osagai horren konstruktua jakin bat osatzen dute.

es calificador

fr qualificatif

en qualifier

8

konstruktua (4)

FNSko osagaietako bakoitza deskribatzeko edo aldatzeko erabiltzen diren kalifikatzaileen multzoa. Gaitasuna, performantzia eta funtzionamenduan edo gorputz-egituretan izandako aldaketak, esaterako, konstruktua dira.

es constructo

fr schéma

en construct

9

mendekotasun (4)

Sin. dependentzia (4)

Eguneroko bizitzako oinarritzko jarduerari aurre egiteko beste pertsona baten arreta edo laguntzaren premian aurkitzen den pertsonaren egoera: autonomia fisiko, mental, intelektual edota sentzorialaren gabezia edo galeraren ondorioz sortzen da, edo adinaren, gaixotasunaren edo desgaitasunaren ondorioz.

es dependencia

fr dépendance

en dependence

10

ongizate (4)

Gizabanakoak bizimodu egokia izateko betebeharrak guztiak aseak dituen egoera, gizabanakoaren alderdi fisikoak, mentalak eta sozialak barnean hartzen dituenak. Giza bizitzaren osatzen duten eremuen unibertso osoari dagokio, eta unibertso oso horretako eremuen azpiatal bat da osasuna.

- es bienestar
- fr bien-être
- en well-being; wellness

11

osagai (4)

FNSren bi zati nagusietan bereizten diren bi azpizatiak bakoitza. Adibidez, bi osagai bereizten dira funtzionamenduari eta desgaitasunari buruzko zatian: gorputz-funtzioak eta gorputz-egiturak, alde batetik; eta jarduerak eta parte-hartzea, bestetik.

- es componente
- fr composante
- en component

12

osasun-egoera (4)

Orokorrean gaixotasuna, asaldia, traumatismoa eta lesioa barne hartzen dituen termino generikoa. Horrez gain, beste inguruabar batzuk ere har ditzake barnean: haurdunaldia, zahartzea, estresa, sortzetiko anomalia edo aurretiko joera genetikoak. Osasun-egoerak GNS-10 katalogoan kodetzen dira.

- es estado de salud
- fr état de la santé
- en health state

13

testuinguruko faktore (4)

Pertsona baten eta haren bizitza-estiloaren oinarria osatzen duten faktoreetako bakoitza. Testuinguruko faktoreen artean ingurune faktoreak eta faktore pertsonalak daude.

- es factor contextual
- fr facteur contextuel
- en contextual factor

UDMNS

Ik. Urritasunen, Desgaitasunen eta Minusbaliotasunen Nazioarteko Sailkapena

14

Urritasunen, Desgaitasunen eta Minusbaliotasunen Nazioarteko Sailkapena (4)

Sin. UDMNS (4)
Osasunaren Mundu Erakundeak, gaixotasunen ondorioak sailkatzeko lehen eskuliburu gisa, 1980. urtean argitaratutako sailkapena. Hainbat berrikuspenen ondoren, Funtzionamenduaren, Desgaitasunaren eta Osasunaren Nazioarteko Sailkapenak ordeztu zuen, 2001ean.

- es Clasificación Internacional de Deficiencias, Discapacidades y Minusvalías; CIDDM
- fr Classification internationale des handicaps: déficiences, incapacités et désavantages; CIH
- en International Classification of Impairments, Disabilities and Handicaps; ICHIDH

15

Urritasunen, Jardueren eta Parte-hartzearen Nazioarteko Sailkapena (4)

OHARRA: Urritasunen, Desgaitasunen eta Minusbaliotasunen Nazioarteko Sailkapenak izandako berrikuspenaren zirriborroetako bat izan zen; 1997koa, hain zuzen.

- es Clasificación Internacional de Deficiencias, Actividades y Participación
- fr Classification internationale des handicaps, activités et participation
- en International Classification of Impairments, Activities and Participation

1.2. Funtzionamendua eta desgaitasuna

1.2.1. Gorputz-funtzioak eta gorputz-egiturak

adiadokozinesia

Ik. disdiadokozinesia

16

adimen-atzeratasun (4)

Batez bestekoa baino nabarmen apalagoa den gaitasun intelektual, eguneroko bizitzako jardueri aurre egiteko beharrezkoak diren egokitze-ahalmen mugatuak izatea eragiten duena. Jaiotzeko unean edo haurtzaroaren lehen faseetan hasten da, eta gizabanakoak behar bezala egokitzea eta ikastea eragozten du.

- es retraso mental; retraso intelectual
- fr retard mental; retard intellectuel
- en mental retardation

adimen-desgaitasun

Ik. desgaitasun intelektual

adimen-koziente

Ik. inteligentzia-koziente

adimen-lausotze

Ik. obnubilazio mental

17

adimen-urritasun (4)

Sin. buru-urritasun (3)

- es deficiencia mental
- fr arriération mentale; déficience mentale
- en mental deficiency

18

afasia (4)

Hitz egiteko edo hizkuntza ulertzeko gaitasunaren nahasmendua edo galera, gaitasun hori normaltasunez eskuratu ondoren gertatzen dena; burmuin-hemisferioko lesioek eragiten dute.

- es afasia
- fr aphasie
- en aphasia

19

ageusia (4)

Dastamena ez izatea edo galtzea, gaixotasun edo botika batek eraginda.

- es ageusia
- fr ageusie
- en ageusia

20

agitazio psikomotor (4)

Sin. asaldu psikomotor (4)
Antsietate-egoera, mugimendu-hiperaktibitatearekin eta, maiz, oldarkortasunarekin batera azaltzen dena.

es agitación psicomotriz
fr agitation psychomotrice
en psychomotor agitation

21

alodinia (4)

Min neuropatikoa, zona anatomiko itxuraz osasuntsu batean kaltegabeko estimulu batek (ukimenekoa, termikoa edo mekanikoa) eragina edo sorrarazia.

es alodinia
fr allodynie
en allodynia

amiotrofia

Ik. muskuluen atrofia

22

amnesia (4)

Oroimena guztiz edo neurri batean galtzea.

es amnesia
fr amnésie
en amnesia

23

anartria (4)

Hitzak ahoskatzeko edo artikulatzeko ezintasuna.

es anartria
fr anarthrie
en anarthria

24

ankilosi (4)

Berez mugikorra den giltzadura bateko mugimenduak murriztea edo erabat ezabatzea. Normalean, ankilosiaren jatorria giltzaduran bertan egon ohi da.

es anquilosis
fr ankylose
en ankylosis

anopia

Ik. anopsia

25

anopsia (4)

Sin. anopia (4)
Ikusmen-funtzioaren galera edo gabezia, erretina eta ikusmen-nerbioa osorik egon arren gertatzen dena; burmuineko lesioek eragiten dute.

es anopsia; anopia
fr anopsie; anopie
en anopsia; anopia

26

anormaltasun genetiko (4)

es anormalidad genética
fr anomalie génétique
en genetic abnormality

27

anosmia (4)

Usaimenaren galera edo gabezia nabarmena; behin-behinekoa edo behin betikoa izan daiteke.

es anosmia
fr anosmie
en anosmia

28

apraxia (4)

Borondatezko ekintza bat (mintzatzea edo janzte, esaterako) egiteko zailtasuna edo ezintasuna, gaitasun fisikoa, ekintza egiteko nahia eta ulermena mantendu arren gertatzen dena; burmuineko lesioek eragiten dute.

es apraxia
fr apraxie
en apraxia

artikulazioen egonkortasun

Ik. giltzaduren egonkortasun

29

artrosi (4)

Giltzaduretako gaixotasun degeneratiboa, kartilagoari eragiten diona eta giltzaduraren mugimendua murrizten duena.

es artrosis
fr arthrose
en osteoarthritis; OA; arthrosis

asaldu psikomotor

Ik. agitazio psikomotor

30

ataxia (4)

Borondatezko mugimenduen koordinazio txarra eragiten duen nahasmendua, zerebeloko eta orno-muineko atzeko kordioetako edo adarretako lesioengatik gertatu ohi dena.

es ataxia
fr ataxie
en ataxia

31

atetosi (4)

Nahasmendu neuromuskularra, gorputz-adarren (batez ere, hatz eta eskuen) etengabeko eta nahi gabeko mugimendu motel eta bitxiekin agertzen dena.

es atetosis
fr athétose
en athetosis

32

atzeratasun psikomotor (4)

Batez bestekoa baino nabarmen apalagoa den garapen psikomotorra, eguneroko bizitzako jardueri aurre egiteko beharrezkoak diren egokitze-ahalmen mugatuak edukitzea eragiten duena. Jaiotzeko uanean edo haurtzaroaren lehen faseetan hasten da, eta gizabanakoak behar bezala egokitzea eta ikastea eragozten du.

es retraso psicomotor
fr retard psychomoteur
en psychomotor retardation

33

autismo (4)

Garapenaren funtsezko nahasmendua, bizitzako lehenengo hiru urteetan azaltzen dena. Garunaren garapen normala eragozten du, eta bizitza sozialarekiko interesa eta errealitatearekiko harremana galtzea du ezaugarritzat. Pertsonak beren baitan bilduta bezala bizi dira eta sintomak arinak edo larriak izan daitezke.

es autismo
fr autisme
en autism

34

azinesia (4)

Mugimendu borondatezkoak eta automatikoak hasteko edo egiteko zailtasuna edo ezintasuna, paralisirik egon ez arren gertatzen dena. Parkinson-en gaixotasunaren ezaugarria da, baina ez harena bakarrik.

es acinesia
fr acinésie; akinésie
en akinesia

35

Binet-Simon eskala (4)

Alfred Binetek eta Théodore Simonek haurren eta nerabeen adimena neurtzeko sortutako eskala, lehen aldiz 1914an erabili zena.

- es escala de Binet-Simon
- fr échelle de Binet-Simon
- en Binet-Simon scale

36

borondatezko mugimenduen koordinazio (4)

Borondatezko mugimendu sinpleen edo konplexuen koordinazioarekin lotutako funtzioen multzoa; mugimendu horiek modu sekuentzian egiten dira.

- es coordinación de movimientos voluntarios
- fr coordination des mouvements volontaires
- en coordination of voluntary movements

37

bradilalia (4)

Hitzen artikulazio motela baina zuzena.

- es bradilalia
- fr bradylalie
- en bradylalia

38

bradipnea (4)

Arnasa hartzearen gelditasuna, minutuko 14 arnasaldi baino gutxiago gertatzea ezaugarritzat duena.

- es bradipnea
- fr bradypnée
- en bradypnea

39

bradizinesia (4)

Mugimendu automatikoen edo borondatezkoen moteltasun eta baldartasuna, kontzientzia-mailaren nahasmendurik ez izan arren gertatzen dena.

- es bradizinesia
- fr bradycinésie
- en bradykinesis

40

Broca-ren afasia (4)

Hitz-jarioaren galera ezaugarri duen asaldua. Hizkera motela izaten da, pobrea, eta ahoskera eta intonazioak ez dira egokiak. Ulermena partzialki mantentzen da, eta errepikapena, izendapena, irakurmena eta idazmena kaltetuak egon daitezke.

- es afasia de Broca
- fr aphasie de Broca
- en Broca's aphasia

buru-urritasun

Ik. adimen-urritasun

41

dementzia (4)

Zahartze normalaz gaindiko garuneko kalte edo lesioek sortutako nahasmendua, ezagutza-funtzioen galera progresiboa eragiten duena. Bereziki, oroimena, arreta eta problemen ebazpenaren arloak izan ohi dira gehien erasandako eremuak, baina sintoma nagusi horien aurretik denboran nahiz espazioan orientatzeko arazoak eta identitate-galerak azaltzen dira sarritan.

- es demencia
- fr démence
- en dementia

42

desgaitasun intelektual (4)

Sin. adimen-desgaitasun (4)
es discapacidad intelectual
fr déficience intellectuelle
en intellectual disability

43

disartria (4)

Hitzak ahoskatzeko gaitasunaren galera edo asaldua, nerbio-sistema zentralako edo periferikoko lesio batek eragindakoa. Pazienteak fonemen artikulazioarekin lotutako arazoak izan ohi ditu, ez mintzairaren arazoak.

- es disartria
- fr dysarthrie
- en dysarthria

44

disdiadokozinesia (4)

Sin. adiadokozinesia (4)
Txandakako mugimendu errepikatuak (esate baterako, esku-ahurrarekin edo eskugainarekin mahai gainean eritmikoki kolpeak ematea) modu bizkorrean egiteko ezintasuna. Batez ere, zerebeloko lesioen ondorioz gertatzen da.

- es disdiadococinesia; adiadococinesia
- fr dysdiadococinésie; adiadococinésie
- en dysdiadochokinesia; adiadochokinesia

45

disfonia (4)

Ahotsaren asaldua, ahotsaren ezaugarri akustikoei soilik (intentsitateari, tonuari edo tinbreari) eragiten diena.

- es disfonía
- fr dysphonie
- en dysphonia

46

dislalia funtzional (4)

Zerbait hitzez adierazteko gaitasunaren nahasmendua, fonazioko organoen anomalia edo lesio batek eragindakoa. Hainbat lekutan egon daiteke lesioa: mihian, hortzetan, ezpainenetan, ahosabaian edo faringean.

- es dislalia funcional
- fr dyslalie fonctionnelle
- en functional dyslalia

47

distonia (4)

Muskuluen etengabeko eta nahi gabeko mugimenduen ondoriozko ezohiko jarrera batek edo mugimenduek eragindako hipertonia.

- es distonía
- fr dystonie
- en dystonia

48

diszinesia (4)

Mugimendu nahi gabekoa eta ezohikoa. Adibidez: korea, dardara, distonia, atetosia eta abar.

- es discinesia
- fr dyskinésie
- en dyskinesia

49

eginkariei euste (4)

Eginkariak kanporatzeko funtzioa norberaren borondatez kontrolatzea.

- es continencia fecal
- fr continence anale
- en faecal continence

50

egoera begetatiboak (4)

Kontzientzia-egoera patologikoak, irizpide hauek definitzen dituztenak: 1.-Norbere buruaren edo inguruaren kontzientziarik eza, eta besteekin elkarri eragiteko ezintasuna. 2.-Ikusmen, ukimen, entzumen nahiz minaren estimuluekiko erantzun eutsi, erreproduzigarri eta borondatezkorik eza. 3.-Mintzamenaren (adierazpen nahiz ulermenaren) erabateko absentsia. 4.-Aldizkako esnatzeak, txandakako loaldi/esnaldiak adieraziak. 5.-Jarduera hipotalamikoa eta entzefalo-enborrekoa osorik egotea; horrek zainketa medikoekin bizirik irauteko modua ematen du. 6.-Eginkari-ihesa eta gernu-ihesa. 7.-Zenbait kasutan, nerbio kranial eta espinaletako erreflexuak mantentzea eta, beste batzuetan, aldiz, galtzea.

es estados vegetativos
fr états végétatifs
en vegetative states

51

egonkortasun psikiko (4)

es estabilidad psíquica
fr stabilité psychique
en psychic stability

52

ekolalia (4)

Entzundako hitzak edo hotsak automatikoki eta oihartzun gisa errepikatzea eragiten duen hizkuntzaren nahasmendua.

es ecolalia
fr écholalie
en echolalia

53

ekopraxia (4)

Hiztunaren solaskide batek edo hiztunari begira dagoen norbaitek egiten dituen keinuak hiztunak modu mimetikoan errepikatzea; horretarako inolako agindurik edo premiarik egon gabe errepikatzen ditu keinuak hiztunak. Garuneko lobulu frontalen funtzionamendua hondatzen denean agertzen da.

es ecopraxia
fr échopraxie
en echopraxia

entzumen-eskasia

Ik. entzumen-urritasun

54

entzumen-urritasun (4)

Sin. entzumen-eskasia (3)
Maiztasun jakin bateko soinuak entzuteko gaitasunaren urritasuna. Dezibelelan adierazten da.

es déficit auditivo
fr déficit auditif; perte auditive
en hearing loss

55

eroapeneko afasia (4)

Sin. konduktzio-afasia (4)
Entzumenezko ulermena normaltasunetik oso hurbil duen asaldua. Errepikapena, aldiz, oso kaltetua dago.

es afasia de conducción
fr aphasie de conduction
en conduction aphasia

56

eskotoma (4)

Ikusmen-eremuan ager daitekeen itsutasun partzialeko eremua, behin-behinekoa edo behin betikoa izan daitekeena. Erretinako edo ikusmen-nerbioiko lesio batek sortua izan daiteke, baita odol-hodietako alterazio batek eragina ere.

es escotoma
fr scotome
en scotoma

57

estupore (4)

Inkontzientzia partzialeko egoera, obnubilazioaren eta komaren artekoa: egoera horretan dagoen pertsonak ez dio erantzuten hitzeko estimulazioari, eta gaizki eta motel erantzuten dio estimulazio mingarriari.

es estupor
fr stupeur
en stupor

58

fonemen artikulazio (4)

es articulación de fonemas
fr articulation des phonèmes
en articulation of phonemes

59

gaitasun (4)

Zereginak ingurune uniforme batean egitea edo betetzea. Jardueren eta parte-hartzearen osagaian bereizten diren bi konstruktuetako bat da.

es capacidad
fr capacité
en capacity

60

garun-paralisi (4)

Sin. garuneko paralisi (4)
Garuneko lesio batek eragindako paralisia. Garun-paralisia eragiten duten garuneko lesioak fetu-garaitik haurrak 3 urte dituen arte gertatzen dira; 3 urtetik aurrera garuneko lesioek eragin ditzaketen paralisiak ez dira garun-paralitzat hartzen. Arazo psikomotorrekin batera, arazo sentsitiboak, kognitiboak, eta komunikazio eta pertzepziokoak eragiten ditu garun-paralisiak, eta, kasu batzuetan, baita portaerako arazoak ere. Garun-paralisia da umetan gertatzen den desgaitasunik usuena.

es parálisis cerebral
fr paralysie cérébrale
en cerebral paralysis; cerebral palsy

garuneko paralisi

Ik. garun-paralisi

61

gaueko itsutasun (4)

Ikusmenaren akatsa edo gabezia, ikusteko gaitasuna argi gutxiko egoeretan murrizten duena.

es ceguera nocturna
fr cécité nocturne; héméralopie
en night blindness

62

gernu-ihes (4)

Sin. gernu-inkontinentzia (3)
es incontinencia urinaria
fr incontinence urinaire
en urinary incontinence

gernu-inkontinentzia

Ik. gernu-ihes

63

genuari euste (4)

Pixa egiteko funtzioa norberaren borondatez kontrolatzea.

- es continencia urinaria
- fr continence vésicale
- en urinary continence

64

giltzaduren egonkortasun (4)

Sin. artikulazioen egonkortasun (4)

- es estabilidad de las articulaciones
- fr stabilité des articulations
- en stability of joints

GMI

Ik. gorputz-masaren indize

65

gorputz-adar baten

anputazio (4)

- es amputación de una extremidad
- fr amputation d'un membre
- en limb amputation

66

gorputz-egiturak (4)

Gorputzaren zati anatomikoak edo egiturazko zatiak, esaterako: organoak edo gorputz-adarrak, baita horien osagaiak ere, gorputzeko sistemen arabera sailkatuak. Gorputz-egiturak balioesteko erabili ohi den estandarra da gizakientzat arau estatistikotzat jotzen dena.

- es estructuras corporales
- fr structures anatomiques
- en body structures

67

gorputz-funtzioak (4)

Gorputz-sistemetako funtzio fisiologikoen eta funtzio psikologikoen multzoa.

- es funciones corporales
- fr fonctions organiques
- en body functions

24

68

gorputz-masaren indize (4)

Sin. GMI (4)

- es índice de masa corporal; IMC
- fr indice de masse corporelle; IMC
- en body mass index; BMI

69

gorputz-sistemak (4)

- es sistemas corporales
- fr systèmes organiques
- en body systems

70

gorreri (4)

Sin. gortasun (4)

Entzumenik eza, entzumena ahultzea edo erabat galtzea.

- es sordera
- fr surdit 
- en deafness

gortasun

Ik. gorreri

71

hartzeko eta adierazteko

disfasia (4)

Nerbio-sistema zentralean lesio batek eragindako hizkuntzaren nahasmendua, hitz egitea zailtzen duena: hartzeko eta adierazteko disfasia duen pertsonak zailtasunak izaten ditu bai hizketan ari denari entzundakoa osorik edo zati batean ulertzeko bai bere ideiak hitzen bidez adierazteko.

- es disfasia receptivo-expresiva
- fr dysphasie de réception/expressive
- en receptive/expressive dysphasia

72

hemiparesia (4)

Gorputz-erdi bateko muskuluen paralisi partziala. Normalean, garuneko hodieta istripu batek eragiten du, baina bizkarrezurrari edo garuneko hemisferioei erasaten dieten patologiek ere eragin dezakete.

- es hemiparesia
- fr h mipar sie
- en hemiparesis

73

hemiplegia (4)

Gorputz-erdi bateko muskuluen erabateko paralisia. Normalean, garuneko hodieta istripu batek eragiten du, baina bizkarrezurrari edo garuneko hemisferioei erasaten dieten patologiek ere eragin dezakete.

- es hemiplejia
- fr h miplegie
- en hemiplegia

74

hipersomnia (4)

Gehiegizko logura, patologikoa izan daitekeena.

- es hipersomnia; hipersomnio
- fr hypersomnie
- en hypersomnia

75

hipertonía (4)

Gehiegizko tentsioa edo tonua, bereziki, muskuluei dagokiena.

- es hipertonia
- fr hypertonie
- en hypertonia

76

hipohazkunde (4)

- es hipocrecimiento
- fr hypocroissance

77

hipotonía (4)

Tentsio edo tonu gutxitua, bereziki, muskuluei dagokiena.

- es hipotonía
- fr hypotonie
- en hypotonia

78

hitz-moteltasun (4)

Sin. toteltasun (4)

Silabak edo hitzak errepikatzea eta hitz-jarioa espasmodikoki etetea eragiten dituen nahasmendua, psikoneurosi batek sortutakoa. Nahasmendu honetan, hiru alderdi nabarmen dira, hitz-jarioaren aldaketarekin batera: gehiegizko tentsio muskularra eta arnas erritmo desegokia mintzatzean, antsietatea edo herstura komunikazio sozialeko zenbait egoeratan, eta pertsona totelak bere buruarekiko duen igurikimen negatiboa.

- es tartamudez; disfemia
- fr b galement
- en stuttering

IK

Ik. inteligentzia-koziente

79

ikuseremu (4)

- es campo visual
- fr champ visuel
- en visual field

80

ikusmen-zolitasun (4)

Objektuen forma nahiz ertzak distantzia laburrera eta luzera hautemateko modua ematen duten ikusmenaren funtzioen multzoa.

- es agudeza visual
- fr acuité visuelle
- en visual acuity

25

81

ikusmen-zolitasunaren

eskasia (4)

es déficit de la agudeza visual

fr déficit de l'acuité visuelle

en visual acuity deficit

82

inteligentzia-koiziente (4)

Sin. adimen-koiziente (4); IK (4)

Adimen-maila neurtzen duen koizientea, Binet-Simon eskalaren arabera neurtutako adimen-adina adin kronologikoarekin zatituz eta emaitza 100ekin biderkatuz kalkulatzen dena.

es cociente intelectual; CI

fr quotient d'intelligence; quotient intellectuel; Q.I.

en intelligence quotient; IQ

83

iraupen laburreko oroimen (4)

Informazioa oroimenean aldi baterako soilik (30 bat segundo inguru) gordetzeko aukera ematen duten funtzio mentalen multzoa. Ondoren, informazio hori, iraupen luzeko oroimenean finkatzen ez bada, galdu egiten da.

es memoria a corto plazo

fr mémoire à court terme

en short-term memory

84

iraupen luzeko oroimen (4)

Informazioa oroimenean denbora luzean gordetzeko aukera ematen duten funtzio mentalen multzoa.

es memoria a largo plazo

fr mémoire à long terme

en long-term memory

85

kakexia (4)

Desnutrizioaren azken muturreko egoera.

es caquexia

fr cachexie

en cachexia

86

katatonia (4)

Asaldu motor ugari dituen sindromea, kasu batzuetan mugiezintasuna (estupore katatonikoa) eta beste batzuetan hiperaktibitatea (eszitazio katatonikoa) erakusten duena; bi kasuetan, asalduak muturrekoak izaten dira.

es catatonia

fr catatonie

en catatonia

87

klauzikazio intermitente (4)

Muskuluetako min zorrotza, zirkulazio arterialaren gutxiegitasunak eragiten duena; ariketa fisikoa egitean nabarmentzen da, eta atseden hartzean arintzen da.

es claudicación intermitente

fr claudication intermittente

en intermittent claudication

88

koma (4)

Kontzientziaren andeatzea ezaugarritzat duen sindromea, gizabanakoak bere inguruarekin duen edozein komunikazio eragozten duena. Koman dagoen pertsona ezin esna daiteke egoera horretatik hitzeko estimulazio bidez, ezta estimulazio mingarrien bidez ere.

es coma

fr coma

en coma

kondukzio-afasia

Ik. eroapeneko afasia

89

kontzientzia-maila (4)

Kontzientziaren egoeretakako bakoitza.

Kontzientzioz, funtzio mentalen

asalduraren ondoriozko kontzientzia-maila hauek bereizten dira: obnubilazio mentala, estuporea eta koma.

es nivel de conciencia

fr niveau de conscience

en state of consciousness

90

koprolalia (4)

Hizkuntza lizun edo eskatologikoaren erabilera konpulsiboa.

es coprolalia

fr coprolalie

en coprolalia

91

korea (4)

Borondatezkoa ez den mugimendu espasmodiko eta bat-batekoa, pertsonaren mugimendu normalak edo gorputzaren postura egokia zailtzen dituena.

es corea

fr chorée

en chorea

92

korea-mugimenduak (4)

Sin. mugimendu koreikoak (4)

es movimientos coreicos

fr mouvements choréiques

en choreatic movements

93

maskuri automatiko (4)

es vejiga automática

fr vessie automatique

en automatic bladder

94

maskuri hipotoniko (4)

es vejiga hipotónica

fr vessie hypotonique

en hypotonic bladder

mintzaira monotono

Ik. tonu bakarrekoko mintzaira

95

mintzatzeko apraxia (4)

Mintzairaren oinarrian dagoen programa motorraren kodifikazioak eta programazio fonologiko osoak huts egiten duenean sortzen den apraxia.

es apraxia del habla

fr apraxie du langage

en speech apraxia

96

monoparesia (4)

Gorputz-adar edo muskulu-talde bakar baten paralisi partziala. Lesio neuromuskularrek eta, maizago, nerbio-sistema zentraleko edo nerbio-sistema periferikoko lesio batek eragindakoa izaten da.

es monoparesia

fr monoparésie

en monoparesis

97

monoplegia (4)

Gorputz-adar edo muskulu-talde bakar baten erabateko paralisia. Lesio neuromuskularrek eta, maizago, nerbio-sistema zentraleko edo nerbio-sistema periferikoko lesio batek eragindakoa izaten da.

es monoplejia

fr monoplégie

en monoplegia

98

mugako adimen (4)

- es** inteligencia límite; inteligencia borderline
- fr** intelligence frontière; intelligence limite
- en** borderline intelligence

mugimendu koreikoak

Ik. korea-mugimenduak

99

muskuluen atrofia (4)

Sin. amiotrofia (4)
Muskulu-ehun ildaskatuaren atrofia, muskuluaren bolumena eta, beraz, uzkurkortasuna murrizten dituena. Hainbat egoerak eragin dezakete. Adibidez: zuntz-muskularraren lesioak, burmuinaren edo nerbio-sistema periferikoaren lesioak eta kakexiak edo mugitu ezinik luzaro egoteak.

- es** atrofia muscular; amiotrofia
- fr** atrophie musculaire; amyotrophie
- en** muscle atrophy; amyotrophy

100

muskuluen paresia (4)

Muskulu-uzkurduretako indar-galera partziala edo arina. Zentzu hertsian, nerbio-sistema zentrolean edo nerbio motorren ibilbidean zehar gertatzen diren lesioek eragiten dute muskuluaren ahultasuna eta eraginkortasunik eza, eta, epe luzera, atrofia sor daiteke.

- es** paresia muscular
- fr** parésie musculaire
- en** muscle paresis

101

narkolepsia (4)

Eutsi ezineko hipersomnia eta gaueko loaldiaren nahasmendua ezaugarritzat dituen sindromea.

- es** narcolepsia
- fr** narcolepsie
- en** narcolepsy

102

narriadura kognitibo (4)

- es** deterioro cognitivo
- fr** détérioration cognitive
- en** cognitive impairment

103

obnubilazio mental (4)

Sin. adimen-lausotze (4)
Kontzientzia-mailaren beherakada arina, ernetasuna eta arreta gutxitzen dituena; baldartasun motorrarekin eta pentsamendu-prozesuak moteltzearekin batera agertzen da. Normalean, komaren aurretik gertatzen da.

- es** obnubilación mental
- fr** obscurcissement de la conscience
- en** clouding of consciousness

104

paralisi (4)

Muskulu-indarraren eta mugimenduaren erabateko galera, gorputz-atal bat edo gehiago ez mugitzea eragiten duena. Sistema muskuloeskeletikoaren hainbat zatitara irits daiteke, osorik edo neurri batean soilik.

- es** parálisis
- fr** paralysie
- en** paralysis

105

paralitiko (4)

- es** paralítico
- fr** paralytique
- en** paralytic

106

paraparesia (4)

Beheko bi gorputz-adarren indar-galera eta paralisi partziala; gehienetan, orno-muinean izandako lesioek eragiten dute.

- es** paraparesia
- fr** paraparésie
- en** paraparesis

107

paraplegia (4)

Beheko bi gorputz-adarren erabateko paralisia; gehienetan, orno-muineko lesioek eragiten dute.

- es** paraplejia
- fr** paraplégie
- en** paraplegia

108

parestesia (4)

Zentzumenera edo sentikortasun orokorraren sentsazio anormal eta desatsegina, ez-mingarria, inurridura- edo sorgortze-moduko sentsazio gisa nabarmentzen dena; nerbio-sistema zentraleko nahiz nerbio-sistema periferikoko egituren edozein ataletan gertatutako patologia batek sortu ohi du.

- es** parestesia
- fr** parasthésie
- en** paraesthesia

parkinson

Ik. Parkinson-en gaixotasun

109

Parkinson-en gaixotasun (4)

Sin. parkinson (4)
Gaixotasun neurologikoa, garuneko oinaldeko zelula espezializatu batzuen degenerazioak sortua. Normalean, 50 urtetik gorako pertsonengan agertzen da. Dardara, zurruntasuna eta mugimenduen baldartasun eta moteltasuna dira sintoma nagusiak.

- es** enfermedad de Parkinson; párkinson
- fr** maladie de Parkinson; Parkinson
- en** Parkinson's disease

Parkinson-en sindrome

Ik. parkinsonismo

110

parkinsonismo (4)

Sin. Parkinson-en sindrome (4)
Parkinson-en gaixotasunaren diagnostiko klinikorako ezaugarri semiologiko atipikoak dituzten sindrome zurrun/azinetikoetako bakoitza.

- es** parkinsonismo
- fr** parkinsonisme
- en** parkinsonism

111

performantzia (4)

Zereginak ingurune errealean egitea edo betetzea. Jardueren eta parte-hartzearen osagaian bereizten diren bi konstruktuetako bat da.

- es** desempeño; realización
- fr** performance
- en** performance

112

tetraparesia (4)

Lau gorputz-adarren ahultasuna eta paralisi partziala; gehienetan, lepoko orno-muinean izandako lesioak eragiten du, baina garunean ere izan dezake jatorria.

es tetraparesia
fr tétraparésie
en tetraparesis

113

tetraplegia (4)

Lau gorputz-adarren erabateko paralisia; gehienetan, lepoko orno-muinean izandako lesioak eragiten du, baina garunean ere izan dezake jatorria.

es tetraplejia
fr tétraplégie
en tetraplegia

114

tonu bakarreko mintzaira (4)

Sin. mintzaira monotono (4)

es habla monótona
fr élocution monotone
en monotone speech

toteltasun

Ik. hitz-moteltasun

115

tunel-ikuskeria (4)

es visión en túnel
fr vision en tunnel
en tunnel vision

116

urritasun (4)

Gorputz-egitura baten edo funtzio fisiologiko nahiz mental baten galera; egitura edo funtzio horiek arau estatistiko batekiko duten desbiderapen esanguratsua.

es deficiencia
fr déficience
en impairment

30

117

uzki-esfinterraren**gutxiegitasun (4)**

Sin. uzki-esfinterreko ihes (4)

es incontinencia del esfínter anal; incontinencia fecal; insuficiencia del esfínter anal
fr insuffisance du sphincter anal; incontinence anale
en anal sphincter incompetence

uzki-esfinterreko ihes

Ik. uzki-esfinterraren gutxiegitasun

118

Wernicke-ren afasia (4)

Etenik gabe eta zentzurik gabe, akatsak zuzentzen saiatu barik, hitz egitea eragiten duen asaldua. Ulermena, errepikapena, izendapena, irakurmena eta idazmena kaltetuak daude.

es afasia de Wernicke
fr aphasie de type Wernicke
en Wernicke's aphasia

119

zizakadura (4)

es balbuceo
fr bredouillement
en babbling

I.2.2. Jarduerak eta parte-hartzea

120

arazoak konpondu (4)

Sortzen diren arazo eta egoeren aurrean konponbideak bilatu; era bateko edo besteko alderdiak identifikatu eta analizatuz, aukerak eta konponbideak zehaztuz, konponbideetatik sor daitezkeen ondorioak ebaluatuz eta aukeratutako konponbidea gauzatzuz egiten da.

es resolver problemas
fr résoudre des problèmes
en solving problems

121

batetik bestera mugitu (4)

Hainbat lekutan eta egoera desberdinetan higitu; esate baterako, etxe barruko geletan, eraikin baten barruan edo herri bateko kaleetan.

es desplazarse por distintos lugares
fr se déplacer dans différents lieux
en moving around in different locations

122

begiratu (4)

es mirar
fr regarder
en watching

EBJ

Ik. eguneroko bizitzako jarduera

EBJI

Ik. eguneroko bizitzako jarduera instrumental

EBOJ

Ik. eguneroko bizitzako oinarrizko jarduera

123

edan (4)

es beber
fr boire
en drinking

124

eginkizun bakar bat gauzatu (4)

es llevar a cabo una única tarea
fr entreprendre une tâche unique
en undertaking a single task

125

eguneroko bizitzako jarduera (4)

Sin. EBJ (4)

Herritar guztientzat arrunta den edozein jarduera. Halakoak dira, besteak beste, hauek: norberaren zaintzako jarduerak, komunikaziokoak, sentimenen ingurukoak, eskulanean lotuak, garraioari buruzkoak, loarekin lotuak, funtzio sexuala, jarduera fisikoak (intrinsicokoak nahiz funtzionalak) eta jarduera sozialak nahiz aisiakoak.

es actividad de la vida diaria; AVD
fr activité de la vie quotidienne; AVQ
en activity of daily living; ADL

31

126

eguneroko bizitzako jarduera instrumental (4)

Sin. EBJI (4)

Bizitzako oinarrizko jarduerak egiteko behar dena baino autonomia-maila handiagoa eskatzen duten jardueretako bakoitza, erabakiak hartzeko gaitasuna eta ingurunearekiko interakzio-maila konplexuagoa eskatzen duena. Halakoak dira, besteak beste, hauek: telefonoa erabiltzea, botikak hartzea gogoratzea, hanketako azazkalak moztea, eskailerak igotzea, autobusa, metroa edo taxia hartzea, norberaren otordua prestatzea, bizitzeko behar direnak erostea, etxeko lanak egitea, paseatzea, medikuarengana joatea, izapide-paperak betetzea eta norberaren dirua kudeatzea.

- es** actividad instrumental de la vida diaria; AIVD
- fr** activité instrumentale de la vie quotidienne; AIVQ
- en** instrumental activity of daily living; IADL

127

eguneroko bizitzako oinarrizko jarduera (4)

Sin. EBOJ (4)

Pertsona batek bere bizitzan egiten dituen funtsezko jardueretako bakoitza, bere kabuz eta gutxieneko autonomia-maila batekin aritzeko gaitasuna ematen diona. Halakoak dira, besteak beste, hauek: bere burua zaintzea, etxeko lan arruntak egitea, oinarrizko mugikortasuna izatea, pertsonak eta gauzak ezagutzea, orientatzea eta zeregin edo agindu arruntak ulertzea eta betetzea.

- es** actividad básica de la vida diaria; ABVD
- fr** activité basique de la vie quotidienne; activités de la vie quotidienne de base; AVQ-b
- en** basic activity of daily living; BADL

ekipamendu bidez lekualdatze

Ik. ekipamendu bidez mugitze

128

ekipamendu bidez mugitze (4)

Sin. ekipamendu bidez lekualdatze (4)

Gorputza leku batetik beste batera eramatea, edozein gainazal edo espaziotan mugituz eta errazago edo beste modu batera mugitzeko diseinatutako tresna espezifikoak erabiliz. Tresna espezifiko horien artean daude, besteak beste, hauek: eskiak, ur azpian ibiltzeko ekipamendua, gurpil-aulkiak eta taka-takak.

- es** desplazarse usando algún equipamiento
- fr** se déplacer en utilisant des équipements
- en** moving around using equipment

129

entzun (4)

- es** escuchar
- fr** écouter
- en** listening

130

erabakiak hartu (4)

Hainbat aukeraren artean bat hautatu, aukeratutako hori gauzatu eta hautaketaren ondorioak ebaluatu.

- es** tomar decisiones
- fr** prendre des décisions
- en** making decisions

131

eseri (4)

- es** sentarse
- fr** s'asseoir
- en** sitting

132

esku-erabilera fin (4)

Sin. eskua prozedura zehatzetarako erabiltze (3)

Eskuarekin eta hatzekin (hatz lodia barne hartuta), gauzak hartu, erabili, manipulatu eta askatzeko egin behar diren ekintza koordinatuak egitea. Halakotzat hartzen dira, esate baterako, mahai gainetik txanponak jasotzea edo irрати baten sintonizadorea edo ate baten eskulekia biraraztea.

- es** uso fino de la mano
- fr** activités de motricité fine
- en** fine hand use

133

eskua eta besoa erabiltze (4)

- es** uso de la mano y el brazo
- fr** utilisation des mains et des bras
- en** hand and arm use

eskua prozedura

zehatzetarako erabiltze

Ik. esku-erabilera fin

134

etxeko gauzak zaintze (4)

Etxeko eta norberaren objektu pertsonalen ardura hartzea eta haiek konpontzea. Halakotzat hartzen dira, besteak beste, hauek: etxea bera eta etxean dagoena, arropa, ibilgailuak eta etxeko aparatuak, landareak eta animaliak, gelak pintatzea edo horma-paperez janztea, altzariak konpontzea eta iturgintza-konponketak egitea.

- es** cuidado de los objetos del hogar
- fr** s'occuper des effets ménagers
- en** caring for household objects

135

etxeko lanak egin (4)

Etxean egiten diren ohiko zereginak egin. Horien artean sartzen dira, besteak beste, hauek: etxea garbitzea, arropa garbitzea eta konpontzea, eguneroko bizitzako oinarrizko produktuak erostea, ohea egitea eta otordua prestatzea.

- es** realizar tareas domésticas; realizar los quehaceres de la casa
- fr** faire le ménage
- en** doing housework

ez-hitzezko mezuak ekoitze

Ik. hitzik gabeko mezuak ekoitze

136

familiako harremanak (4)

- es** relaciones familiares
- fr** relations familiales
- en** family relationships

137

garraibideak erabili (4)

- es** utilizar medios de transporte
- fr** utiliser un moyen de transport
- en** using transportation

138

gauzak altxatu eta eraman (4)

- es** levantar y llevar objetos
- fr** soulever et porter des objets
- en** lifting and carrying objects

139

gidatu (4)

Ibilgailu bat zuzen eraman eta mugitu, norberak kontrolatutako ibilgailu batean ibili edo edozein garraibide mendean hartu eta eraman.

- es** conducir
- fr** conduire un véhicule
- en** driving

140

gizarte-harreman informalak (4)

Lagunekin, lankideekin, ikaskideekin eta, oro har, beste pertsona batzuekin norbaitek izan ditzakeen noizbehinkako harreman arautu gabeak.

- es relaciones sociales informales
- fr relations sociales informelles
- en informal social relationships

141

gorputz-atalak zaintze (4)

Gorputz-atalak garbitzeaz eta lehorteaz gain, haiek behar bezala edukitzeko beharrezkoak diren gainerako higie-neurriak hartzea.

- es cuidado de partes del cuerpo
- fr prendre soin de parties de son corps
- en caring for body parts

gorputz-posizio berari eutsi

Ik. gorputzaren posizioa mantendu

142

gorputzaren posizioa mantendu (4)

Sin. gorputz-posizio berari eutsi (3)
Behar den denboran eta aldaketarik egin gabe gorputzaren jarrerari eutsi; adibidez, lanean eserita edo zutik egotean.

- es mantener la posición del cuerpo
- fr garder la position du corps
- en maintaining a body position

143

hezkuntza ez-arautu (4)

- es educación no reglada
- fr éducation informelle
- en informal education

144

hezkuntza-premia bereziak (4)

Sin. HPB (4)

- es necesidades educativas especiales; NEE
- fr besoins éducatifs particuliers; BEP
- en special educational needs; SEN

145

hitz egin (4)

- es hablar
- fr parler
- en speaking

146

hitzik gabeko mezuak

ekoizte (4)

Sin. ez-hitzezko mezuak ekoizte (4)
Mezuak igortzeko, keinuak, ikurrak, marrazkiak eta antzeko adierazpideak erabiltzea. Halakotzat hartzen dira, besteak beste, hauek: buruarekin ukatzea desadostasuna azaltzeko eta marrazki edo diagrama bat egitea ideia konplexu bat adierazteko.

- es producción de mensajes no verbales
- fr produire des messages non verbaux
- en producing nonverbal messages

HPB

Ik. hezkuntza-premia bereziak

147

ibili (4)

Eguneroko bizitzako oinarrizko mugikortasun-jarduera, urratsez urrats eta, gutxienez, oin bat beti lurlean edukiz, toki batetik bestera oinez higitzean datzana.

- es andar
- fr marcher
- en walking

148

inguruan mugitu (4)

Pertsona oinez ez bestelako modu batean, gurpil-aulkian adibidez, leku batetik bestera higitu.

- es desplazarse por el entorno
- fr se déplacer
- en moving around

149

iraizpen-prozesuekin lotutako higie pertsonal (4)

Sin. iraitze-prozesuekin lotutako higie pertsonal (4)

- es higie personal relacionada con los procesos de excreción
- fr aller aux toilettes
- en toileting

iraizte-prozesuekin lotutako higie pertsonal

Ik. iraitze-prozesuekin lotutako higie pertsonal

150

jan (4)

Mahaira ateratako janariak irensteko beharrezkoak diren ekintza koordinatu guztiak ondo egin. Ekintza horien artean daude, besteak beste, hauek: janariak ahora eramán eta tokian tokiko kulturarentzat egokia den moduan barneratzea, janariak ebaki edo zatiak egitea, botilak eta antzeko ontziak irekitzea eta mahai-tresnak egoki erabiltzea.

- es comer
- fr manger
- en eating

151

jantzi (4)

- es vestirse
- fr s'habiller
- en dressing

152

jarduera (4)

Funtzionamenduari begira gizabanakoak duen ikuspegitik, ataza bat edo ekintza bat egitea.

- es actividad
- fr activité
- en activity

153

jarduera-mailako mugapenak (4)

Gizabanakoak osasun-egoera jakin bat izateagatik jarduera bat egiteko eduki ditzakeen zailtasunen multzoa.

- es limitaciones en la actividad
- fr limitations de l'activité
- en activity limitations

154

komunikazioko gailuak eta teknikak erabili (4)

- es utilizar dispositivos y técnicas de comunicación
- fr utiliser des appareils et des techniques de communication
- en using communication devices and techniques

155

mintzaira ezagutze (4)

- es reconocimiento del lenguaje
- fr reconnaissance du langage
- en language recognition

moldatze-jokabide

Ik. moldatze-portaera

156

moldatze-portaera (4)

Sin. moldatze-jokabide (3)
Trebetasun kontzeptualak (irakurtzea eta idaztea, dirua erabiltzea, etab.), abilezia praktikoak (jatea, garbitzea, botikak hartzea, etxeko lanak egitea, etab.) eta trebetasun sozialak (pertsonek arteko erantzukizuna, autoestimua, etab.) biltzen dituen portaera.

es conducta adaptativa
fr comportement adaptatif
en adaptive behavior

157

mugikortasun pertsonal (4)

es movilidad personal
fr mobilité personnelle
en personal mobility

158

norbera garbitu (4)

es lavarse
fr se laver
en washing oneself

159

norberaren gorputza transferitu (4)

Leku batetik bestera gorputzaren posizioa aldatu gabe higitu; adibidez, ohean eserita egotetik aulki batean eserita egotera pasatu, edota, etzanda egonik, ohe batetik beste batera pasatu.

es transferir el propio cuerpo
fr se transférer
en transferring oneself

160

norberaren osasuna zaintze (4)

Osasuna eta ongizate fisikoa eta mentala bermatzen saiatzea, eta horretarako hainbat neurri hartzea. Hauek dira, besteak beste, norberaren osasuna zaintzeko hartu beharreko neurriak: dieta orekatua egitea, ariketa fisikoa neurritz egitea, giroa (hotza eta beroa) zaintzea, osasunaren kontrako arriskuak saihestea, babestutako sexu-harremanak izatea, garaian garaiko txertoak jartzea eta, tarteka, azterketa medikoak egitea.

es cuidado de la propia salud
fr prendre soin de sa santé
en looking after one's health

161

norberaren zainketa (4)

Nork bere burua zaintzeko egiten dituen eguneroko jarduerak: garbitu eta lehortzea, gorputza eta gorputzeko atalak zaintzea, irazpeneko prozesuekin lotutako higie-neurriak hartzea, janzea, jan eta edatea eta norberaren osasuna zaintzea.

es cuidado personal
fr entretien personnel
en self-care

162

oinarrizko gorputz-jarrerak aldatu (4)

es cambiar las posturas corporales básicas
fr changer la position corporelle de base
en changing basic body position

163

oinarrizko transakzio ekonomiko (4)

Eguneroko bizitzan ohikoa den hitzarmen ekonomikoa, konplexutasunik gabea; janariak erostean edo zerbitzuak trukatzean egiten dena, adibidez.

es transacción económica básica
fr transaction économique élémentaire
en basic economic transaction

164

ondasunak eta zerbitzuak eskuratu (4)

Eguneroko bizitzan behar izaten diren ondasunak eta zerbitzuak aukeratu eta norberenganatu. Horien artean daude, esate baterako, hauek: janaria, edaria, arropa, garbiketako gauzak, erregaia, sukaldeko ontziak, etxeko aparatuak eta erremintak.

es adquisición de bienes y servicios
fr acquérir des produits et des services
en acquisition of goods and services

165

otorduak prestatu (4)

es preparar comidas
fr préparer les repas
en preparing meals

166

parte-hartze (4)

Gizabanakoa beste gizabanako batzuekin batera aritzea gizarte-bizitzako jarduera batean.

es participación
fr participation
en participation

167

parte-hartzearen murrizketak (4)

Kultura edo gizarte jakin batean desgaitasunik gabeko pertsona batengandik espero daitekeen parte-hartzearekin alderatuta, desgaitasunen bat duen gizabanako batek bizi-egoeretan inplikatzeko izan ditzakeen arazoak.

es restricciones en la participación
fr restrictions de la participation
en participation restrictions

168

pertsonek arteko interakzio konplexu (4)

Pertsonek, testuinguru eta ingurune sozialaren arabera egokia den jokaerari eutsiz, beste pertsona batzuekin era ez hain oinarritukoan duen elkarrekintza; adibidez, zirrarak eta bulkadak edo hitzeko edo keinuzko azalpen agresiboak kontrolatzea, interakzio sozialetan modu autonomoan jokatzeko edo beste pertsonekiko elkarrekintzei arau eta konbentzio sozialak arabera jokatzeko eustea.

es interacción interpersonal compleja
fr interaction complexe avec autrui
en complex interpersonal interaction

169

pertsonek arteko oinarrituko interakzio (4)

Pertsonek, testuinguru eta ingurune sozialaren arabera egokia den jokaerari eutsiz, beste pertsona batzuekin duen oinarrituko elkarrekintza; adibidez, egoki denean estimua adieraztea edo besteen sentimenduei erantzun bat emateko gaitasuna erakustea.

es interacción interpersonal básica
fr interaction de base avec autrui
en basic interpersonal interaction

I.3. Testuinguruko faktoreak

I.3.1. Ingurune faktoreak

170

barrera (4)

Sin. oztopo (4)

Pertsona baten ingurunean egoteagatik edo faltatzeagatik, funtzionamendua murriztu eta desgaitasuna sortzen duten faktoreetako bakoitza. Faktore horien artean, hauek sartzen dira: ingurune fisikoa irisgaitza izatea, laguntzako teknologia egokirik eskura ez izatea, biztanleriak desgaitasunari buruz jarrera negatiboak izatea eta bizitzaren eremu guztietan osasun-egoera jakin bat duten pertsonen parte-hartzea areagotzen duten zerbitzu, sistema eta politikarik ez egotea.

es barrera; obstáculo**fr** barrière; obstacle**en** barrier; hindrance

171

desgaitasunagatik laguntzak (4)

es ayudas por discapacidad**fr** indemnisation pour invalidité**en** disability benefits

172

elektrolaringe (4)

Sin. laringofono (4)

Trakeotomia egin zaion pertsonaren lepoko azalaren gainean jartzen den aparatua, hotsak ahoetatzen saiatzen denean ahots mekaniko moduko bat sortzen duena.

es electrolaringe; laringófono**fr** électrolarynx; laryngophone**en** electrolarynx; laryngophone

erraztaile

Ik. faktore erraztaile

173

faktore erraztaile (4)

Sin. erraztaile (4)

Pertsona baten ingurunean egoteagatik edo faltatzeagatik, funtzionamendua hobetu eta desgaitasuna murrizten duten faktoreetako bakoitza. Faktore horien artean, hauek sartzen dira: ingurune fisiko irisgarria izatea, eskura dagoen laguntzako teknologia egokia izatea, biztanleriak desgaitasunari buruz jarrera positiboak izatea eta bizitzaren eremu guztietan osasun-egoera jakin bat duten pertsonen parte-hartzea areagotzen saiatzen diren zerbitzu, sistema eta politikak izatea.

es factor facilitador; facilitador**fr** facteur facilitateur; facilitateur**en** facilitator factor; facilitator

falta

Ik. gabezia

174

fisioterapeuta (4)

es fisioterapeuta**fr** physiothérapeute**en** physiotherapist

175

gabezia (4)

Sin. falta (4)

Kolektibitate batean, gainerakoen maila bertsuan bizi ahal izateko beharrezkoa edo komenigarria den zerbaiten eskasia edo era guztietako ondasunak eskuratzeko ezintasuna.

es carencia**fr** défaut**en** deficiency; lack

176

hortz-ortesi (4)

es ortesis dental**fr** appareil dentaire**en** dental orthosis

177

hortz-protesi (4)

es prótesis dental**fr** prothèse dentaire**en** dental prosthesis

178

ingurune faktore (4)

Gizabanakoak bere bizitza bizitzeko eta gidatzeko behar duen ingurune fisiko, sozial eta jarrerazkoa osatzen duten faktoreetako bakoitza Gizabanakoaren bizimoduaren testuingurua osatzen dute, eta, bidenabar, gizabanakoaren funtzionamenduari eragiten dioten kanpoko munduaren alderdi guztiak barne hartzen dituzte. Ingurune faktoreen barruan sartzen dira: berezko mundu fisikoa, bere ezaugarri guztiak; gizakiak sortutako mundu fisikoa; gizabanakoekin harremanak ezarri edo haiekiko rol desberdinak jokatzen dituzten gainerako gizabanakoak; jarrerak eta balioak; zerbitzu eta sistema politikoak eta sozialak; eta arauak eta legeak.

es factor ambiental**fr** facteur environnemental**en** environmental factor

179

irisgarritasun (4)

Lekuen eta zerbitzuen ezaugarria, erabiltzailearentzat (beraren egoera fisikoa edo sentsoriala itasuna sustatzeko).

es accesibilidad**fr** accessibilité**en** accessibility

180

laguntzako gailuak (4)

Ekintza edo lan bat errazteko gailuen multzoa. Era askotakoak izan daitezke: protesiak, ortesiak, eta baita txerako eta norberaren zainketarako tresna espezializatuak ere; norbera mugitzeko laguntzako gailuak (esate baterako, bastoiak, taka-takak, gurpil-aulkia eta ziklomotorrak); komunikaziorako gailuak (esate baterako, beturrekoak, ukipen-lenteak eta kokleako inplanteak) eta baita aisialdirako laguntzako gailuak ere.

es dispositivos de ayuda**fr** aides techniques**en** assistive devices

lanbide-terapia

Ik. terapia okupazional

laringofono

Ik. elektrolaringe

181

logopeda (4)

es logopeda**fr** logopède**en** speech therapist

okupazio-terapeuta

Ik. terapeuta okupazional

okupazio-terapia

Ik. terapia okupazional

oztopo

Ik. barrera

182

taka-taka (4)

es andador**fr** déambulateur**en** walker

183

terapeuta okupazional (4)

Sin. okupazio-terapeuta (3)
es terapeuta ocupacional
fr ergothérapeute
en occupational therapist

184

terapia okupazional (4)

Sin. lanbide-terapia (4); okupazio-terapia (3)
 Errehabilitazioko tratamendua, helburu terapeutikoekin erabiltzen diren ekintzetan datzana. Ekintza horien xedea da gaixotasuna prebenitu eta osasuna mantentzea, galdutako funtzioak berreskuratzen laguntzea eta desgaitasunak ordeztzea, hala, birgizarteratzeko bidean, pazienteak ahalik eta autonomia-mailarik altuena lor dezan.
es terapia ocupacional
fr thérapie occupationnelle
en occupational therapy; OT

1.3.2. Faktore pertsonalak

185

faktore pertsonal (4)

Pertsona baten bizitzaren eta bizitza-estiloaren testuinguru partikularra osatzen duten faktoreak. Besteak beste: sexua, arraza, adina, ohiturak eta abar.

es factor personal
fr facteur personnel
en personal factor

2. MENDEKOTASUNA, ARLO SOZIALA

2.1. Zerbitzuak eta prestazioak

186

65 urtetik beherakoentzako eguneko zentro (4)

es centro de día para menores de 65 años

ABE

Ik. aldi baterako ezintasun

187

adineko pertsonentzako etxebizitzak (4)

es pisos de alojamiento para personas mayores

188

adineko pertsonentzako laguntza (4)

es asistencia a personas mayores

189

adinekoentzako eguneko zentro (4)

es centro de día para mayores

190

aldi baterako ezintasun (4)

Sin. ABE (4)
 Pertsona bat, istripu baten edo gaixotasun baten ondorioz, lanbide-jarduera batean aritzeko gaitasunik gabe geratzea aldi baterako. Egoera horrek Gizarte Segurantzako prestazio ekonomikoak eta sanitarioak jasotzeko eskubidea ematen du.
es incapacidad temporal; IT
fr incapacité temporaire
en temporary disability

191

arreta espezializatuko eguneko zentro (4)

es centro de día de atención especializada

192

arreta goiztiarreko eskuhartze sozialeko zerbitzu (4)

es servicio de intervención social en atención temprana

193

arreta oso (4)

es atención integral

194

arreta pertsonalizatuko plan (4)

es plan de atención personalizada

195

arreta soziojuridiko eta psikosoziala emateko zerbitzu (4)

es servicio de atención sociojurídica y psicosocial

196

Autonomia eta Mendekotasunaren Arretarako Sistema (4)

es Sistema para la Autonomía y Atención a la Dependencia

197

autonomia pertsonalerako laguntzen premia (4)

Desgaitasun intelektuala edota gaixotasun mentala duten pertsonen gizartean autonomia pertsonal egokia lortzeko behar duten laguntzen multzoa.
es necesidades de apoyo para la autonomía personal

198

autonomiari eusten

laguntzeko zerbitzu (4)

es servicio de soporte de la autonomía

199

baliaezintasun handi (4)

Langilea edozein lanbide edo ofizio egiteko ezgaitzeaz gainera, bizitzako gauzarik funtsezkoenak egiteko ere beste pertsona baten laguntza-beharrean uzten duen ezintasun-maila.

es gran invalidez
fr grande invalidité
en serious invalidity; seriously impaired working capacity; serious disability

200

berreskuragarriak ez diren laguntza teknikoak lortzeko laguntza ekonomiko (4)

es ayuda económica para la adquisición de productos de apoyo no recuperables

201

beste pertsona baten laguntza-premia (4)

Sin. hirugarren baten laguntza-premia (3)
es necesidad de asistencia de tercera persona; necesidad de concurso de tercera persona; necesidad de tercera persona

202

bizimodu independentea egiten laguntzeko zerbitzu (4)

es servicio de apoyo a la vida independiente

dependentzia duen pertsona

Ik. mendekotasuna duen pertsona

dependentzia duten adineko pertsonentzako egoitza

Ik. mendekotasuna duten adineko pertsonentzako egoitza

dependentzia handi

Ik. mendekotasun handi

dependentzia larri

Ik. mendekotasun larri

dependentzia moderatu

Ik. mendekotasun moderatu

dependentzia-egoeren prebentzio-zerbitzu

Ik. mendekotasun-egoerei aurrea hartzeko zerbitzu

203

egoitza-zentro (4)

Mendekotasunen bat duten pertsonen ikuspegi biopsikosozial batetik zerbitzu pertsonal eta sanitario jarraituak eskaintzen dizkien zentroa. Egoitza-zentroetan egiten den egonaldia iraunkorra da zentroa pertsonaren ohiko egoitza bihurtzen denean; aldiz, egonaldia aldi batekoa da oporraldi nahiz asteburuetarako edo zaintzaile ez-profesionalen atsedendiengatik egonaldiak egiteko bakarrik erabiltzen denean zentroa.

es centro residencial

204

egoitza-zerbitzu (4)

Mendekotasun-motaren eta -mailaren arabera zer-nolako zaintza behar den kontuan hartuz, horretarako prestatuta dauden egoitza-zentroetan ematen den artapen pertsonal eta sanitario jarraitua. Zerbitzu hori iraunkorra izaten da egoitza-zentroa pertsonaren ohiko egoitza bihurtzen denean, edota aldi batekoa zentroa oporraldi nahiz asteburuetarako edo zaintzaile ez-profesionalen atsedendiengatik egonaldiak egiteko bakarrik erabiltzen denean.

es servicio de atención residencial

205

eguneko eta gaueko zentrozen zerbitzu (4)

Mendekotasuna duten pertsonen beren autonomia pertsonaleko maila hobetzen edo ahalik eta egokien mantentzen laguntzeko eta familiei edo zaintzaileei laguntzeko egunez edo gauez ematen den arreta integraleko zerbitzua.

es servicio de centro de día y de noche

206

eguneko zentro (4)

Mendekotasunen bat duten pertsonen oinarritzko premia pertsonalak eta premia terapeutiko eta soziokulturalak egunez artatzeko zerbitzua eskaintzen duen instalazioa. Desgaitasuna duen pertsona bere ohiko ingurunean mantentzea izaten da helburu nagusia, eta, ahal dela, bere betiko bizimoduan mantentzen eta autonomia-maila handiagoa lortzen laguntzea.

es centro de día

207

enplegu babestu (4)

es empleo protegido
fr emploi protégé
en protected employment

208

enplegu-zentro berezi (4)

es centro especial de empleo
fr centre spécial d'emploi
en special employment centre

209

erizaintza espezializatu (4)

es enfermería especializada

210

erizaintza geriatriko (4)

es enfermería geriátrica

211

errehabilitazio (4)

Epe mugatuan eta ahalik eta gaitasun funtzional handiena berreskuratzeko helburuarekin egiten diren esku-hartzeen multzoa. Urritasun bat duen pertsona bati bere maila fisiko, mental edo sozialik egokiena lortzen laguntzeko egin ohi da, pertsona horri bere bizitza aldatzeko baliabideak eskainiz.

es rehabilitación
fr réhabilitation
en rehabilitation

212

errehabilitazio-zentro (4)

Sin. errehabilitazioko zentro (3)
es centro de rehabilitación

errehabilitazioko zentro

Ik. errehabilitazio-zentro

213

etxeko laguntza (4)

Sin. etxex etxeko laguntza (3)
es ayuda a domicilio; atención domiciliaria; asistencia domiciliaria

214

etxeko laguntza-zerbitzu (4)

Mendekotasuna duen pertsona bati bere etxean ematen zaion zerbitzua, horretarako baimena duten enpresen edo erakundeen bitartez pertsona horren eguneroko premietan laguntzea helburu duena; barnean hartzen du etxeko lanak (garbiketa, otordu-prestaketa, etab.) egiteko, mendekotasuna duen pertsonak bere burua zaintzeko edota eguneroko bizitzako jarduerak egiteko laguntza.

es servicio de asistencia domiciliaria; servicio de ayuda a domicilio; servicio de atención doméstica

etxez etxeko laguntza

Ik. etxeko laguntza

215

ezintasun iraunkor (4)

Langilea istripu baten edo gaixotasun baten ondorioz, neurri batean edo erabat, ordaindutako jarduera profesional batean aritzeko gaitasunik gabe behin betiko uzten duen ezintasuna.

es incapacidad permanente
fr incapacité permanente
en permanent disability

216

ezintasun iraunkor absolutu (4)

Langilea edozein lanbide edo ofiziotan lan egiteko gaitasunik gabe uzten duen ezintasun iraunkorra.

es incapacidad permanente absoluta
fr incapacité permanente absolue
en permanent absolute disability

217

ezintasun iraunkor oso (4)

Langileari bere ohiko lanbidearen funtsezko eginkizun batzuetan edo guztietan aritzeko gaitasuna kentzen dion ezintasun iraunkorra, baina beste lan batean aritzeko gaitasuna uzten diona.

es incapacidad permanente total
fr incapacité permanente totale
en permanent total disability

218

ezintasun iraunkor partzial (4)

Langilearen laneko errendimendua, ohiko lanbidearen funtsezko eginkizunetan aritzeko gaitasunak erabat kendu gabe, % 33, gutxienez, jaisten duen ezintasun iraunkorra.

es incapacidad permanente parcial
fr incapacité permanente partielle
en permanent partial disability

219

ezintasunak balioesteko talde (4)

Gizarte Segurantzako Institutu Nazionaleko erakundeko lantaldea; lantalde horri dagokio langileek gaixotasun edo istripu batengatik izandako osasun-galeraren ondoriozko ezintasun iraunkorrak eta bestelako prestazioak zuzendari probintzialari proposatzea.

es equipo de valoración de incapacidades; EVI

220

familia-giroan zaintzeko prestazio ekonomiko

es prestación económica para cuidados en el entorno familiar; PECEF

familiak atsedeen hartzeko zerbitzu

Ik. familien atsedenaldirako zerbitzu

221

familiaren atsedenaldirako zerbitzu (4)

Sin. familiak atsedeen hartzeko zerbitzu (4)
Familia-unitate bateko kideei denbora baterako arreta-zerbitzu integrala eskaintzen dien laguntza-zentroa; familia horretako zaintzaileei aldi baterako atsedenaldia eta denbora libre eskaintzea izaten da helburua.

es servicio de respiro familiar

222

farmazia-prestazio (4)

es prestación farmacéutica

223

gaikuntza (4)

es habilitación; facultación
fr habilitation
en empowerment

224

garraio egokituko zerbitzu (4)

es servicio de transporte adaptado

225

gaueko zentro (4)

es centro de noche

226

gizarte-laguntzaile (4)

es asistente social

227

gizarte-prestazio (4)

es prestación social

228

gizarte-zerbitzuetarako eskubide subjektibo (4)

Sin. zerbitzu sozialak jasotzeko eskubide subjektibo (4)
es derecho subjetivo a los servicios sociales

hirugarren baten laguntza-premia

Ik. beste pertsona baten laguntza-premia

hirugarren sektore solidario

Ik. hirugarren sektore sozial

229

hirugarren sektore sozial (4)

Sin. hirugarren sektore solidario
Herriaren edo gizartearen ekimenezko erakunde pribatuek eratzen duten sektorea: hainbat eratakoak izan daitezke baina, betiere, elkartzasuneko irizpideetan oinarritutakoak izaten dira. Gizartearen interesaren alde eta irabazi-asmorik gabe lan egiten dute, eta gizarte-eskubideak onartzea eta gauzatzea dute helburu.

es tercer sector social; tercer sector solidario

230

informazio, balorazio, diagnostiko eta orientazioko udal-zerbitzu (4)

es servicio municipal de información, valoración, diagnóstico y orientación

231

instituzionalizazio (4)

Pertsona bat egoitza-zentro espezializatu batean barneratzea, denbora-epe luzerako edo betiko. Zentro hori izan daiteke geriatrikoa, osasun mentalekoa, adingabeentzako eta abar.

es institucionalización
fr placement en institution spécialisée
en institutionalization

232

konpainia-zerbitzu (4)

Erakunde publikoek edo boluntarioen elkarteek sustatutako zerbitzua, adinarengatik edo desgaitasun batengatik baztertuta eta bakarrik bizi diren pertsoneri lagun egiteko eskaintzen dena.

es acompañamiento

233

laguntza informal (4)

es apoyo informal; ayuda informal

234

laguntza pertsonal (4)

es ayuda personal; asistencia personal

235

laguntza pertsonalerako prestazio ekonomiko (4)

Mendekotasun handia duten pertsoneri laguntzaile pertsonala kontratatzeke ematen zaien laguntza; laguntzaile pertsonala kontratatzeak heziketarako edo lanerako bidea erraztuko dielako ematen da, edota eguneroko bizitzako oinarritzko jardueretan autonomia handiagoa izaten lagunduko dielako.

es prestación económica de asistencia personal; PEAP

236

laguntza psikosozial (4)

es apoyo psicosocial

237

laguntza soziosanitario (4)

es asistencia sociosanitaria

238

laguntza tekniko (4)

Autonomiaren arloko mugei aurrea hartu, muga horiek konpentsatu, arindu edo ezabatzeko egiten den edo merkaturatzen den produktua, tresna, ekipamendua edo sistema teknikoa.

es ayuda técnica

239

laguntza teknikoak emateko eta ingurune fisikoa egokitzeke zerbitzu (4)

es servicio de ayudas técnicas y adaptación del medio físico

240

laguntzaile pertsonal (4)

es asistente personal

241

mendekotasun handi (4)

Sin. dependentsia handi (4)
Pertsona batek duen egoera iraunkorra, kasu honetan gertatzen dena: pertsona horrek, egunean hainbat aldiz, laguntza behar du eguneroko bizitzako oinarritzko zenbait jarduerari egiteko, eta, autonomia fisikoa, mentala, intelektuala edo sentesoriala erabat galduak dituen, beste pertsona baten laguntza behar du, ezinbestean eta etengabe, edo laguntza orokorraren premia du autonomia pertsonalerako.

es gran dependencia

242

mendekotasun larri (4)

Sin. dependentsia larri (4)
Pertsona batek duen egoera iraunkorra, kasu honetan gertatzen dena: pertsona horrek, egunean bi edo hiru aldiz, laguntza behar du eguneroko bizitzako oinarritzko zenbait jarduerari egiteko, baina ez du zaintzaile baten etengabeko laguntzarik nahi, edo autonomia pertsonalerako laguntza-premia zabaldu.

es dependencia severa

243

mendekotasun moderatu (4)

Sin. dependentsia moderatu (4)
Pertsona batek duen egoera iraunkorra, kasu honetan gertatzen dena: pertsona horrek, egunean behin gutxienez, laguntza behar du eguneroko bizitzako oinarritzko zenbait jarduerari egiteko, edo autonomia pertsonalerako aldizkako laguntza edo laguntza mugatua behar du.

es dependencia moderada

244

mendekotasun-egoerei aurrea hartzeke zerbitzu (4)

Sin. dependentsia-egoeren prebentzio-zerbitzu (4)
Gaixotasunari edo desgaitasunei eta horien ondorioei aurrea hartzeke egiten eta prestatzen diren programa eta laguntzen multzoa.

es servicio de prevención de las situaciones de dependencia

245

mendekotasuna duen pertsona (4)

Sin. dependentsia duen pertsona (4)
es persona en situación de dependencia; persona dependiente; persona con dependencia

246

mendekotasuna duten adineko pertsonentzako egoitza (4)

Sin. dependentsia duten adineko pertsonentzako egoitza (4)
es residencia de personas mayores en situación de dependencia

247

mendekotasuna eta desgaitasuna baloratu eta diagnostikatzeko zerbitzu (4)

es servicio de valoración y diagnóstico de la dependencia y la discapacidad

248

Mendekotasunaren Balorazio Baremoa (4)

Mendekotasunari buruzko gaietan Administrazioari egiten zaizkion eskaeretan eskatzailearen mendekotasun-maila zein den aztertzeke eta neurtzeke erabiltzen den eskala.

es Baremo de Valoración de la Dependencia

249

ohiko etxebizitzan eta norberaren ibilgailuan egokitze-lanak egiteke laguntza ekonomiko (4)

es ayuda económica para la realización de adaptaciones en la vivienda habitual y en los vehículos particulares

250

oinarrizko gizarte-zerbitzu (4)

Udal-zerbitzu sozialetan txertatua dagoen eta herritarrak eskura aurkituko duen lehenengo mailako unitate balioaniztuna.

es servicio social de base

okupazio-zentro

Ik. zentro okupazional

251

pertsona heldu ezgaituentzako tutoretza-zerbitzu (4)

Judizialki ezgaitu duten pertsona helduari eskaintzen zaion zerbitzua. Ezgaitze horren ondorioz, pertsona horrek ezin ditu bere buruari edo bere ondasunari buruzko zenbait erabaki hartu, eta zerbitzuaren bidez esleitutako pertsona fisiko edo juridikoak izango du haren ordezkaritza eta ahala zeregin horietarako.

es servicio de tutela para personas adultas incapacitadas

252

prestazio tekniko (4)

es prestación técnica

253

telelaguntza-zerbitzu (4)

Bakarrik dagoen artean larrialdiren bat izan dezakeen gaixoari berehalako laguntza medikoa eskaintzeko erabiltzen den zerbitzua, informazioaren eta komunikazioaren teknologiak baliatzen dituena.

es servicio de teleasistencia

254

tutoretzapeko etxebizitza (4)

es vivienda tutelada

255

zaintza ez-profesional (4)

Mendekotasuna duten pertsonen beren familiako edo inguruko pertsonen, hau da, arreta pertsonalizatuko zerbitzu batekin lotuta ez dauden pertsonen, etxean emandako laguntza-zerbitzua.

es cuidado no profesional

256

zaintza profesional (4)

Mendekotasuna duten pertsonen erakunde publiko batek, irabazi-asmorik gabeko erakunde batek edo mendekotasuna duten pertsonen zerbitzuak emateko lan egiten duen profesional autonomo batek zentro batean edo mendekotasuna duenaren etxean emandako laguntza-zerbitzua.

es cuidado profesional

257

zaintzaile (4)

es cuidador

258

zaintzaile ez-profesional (4)

Sin. zaintzaile informal (3)

es cuidador no profesional; cuidador informal

259

zaintzaile ez-profesionalen laguntzeko zerbitzu (4)

es servicio de apoyo a cuidadores informales

zaintzaile informal

Ik. zaintzaile ez-profesional

260

zaintzaileei laguntza psikologikoa emateko zerbitzu (4)

Mendekotasuna duen pertsona baten familiari mendekotasunera egokitzen laguntzeko eta, beharrezkoa balitz, mendekotasunari modu egokian aurre egiteko estrategiak eta baliabideak eskaintzen dizkion zerbitzua; taldeko edo familiako terapiak eta terapia indibidualak barne hartzen ditu.

es servicio de apoyo psicológico para personas cuidadoras

261

zentro okupazional (4)

Sin. okupazio-zentro (3)

es centro ocupacional

zerbitzu sozialak jasotzeko eskubide subjektibo

Ik. gizarte-zerbitzuetarako eskubide subjektibo

262

zerbitzua kontratatzeko prestazio ekonomiko (4)

Sin. zerbitzuari lotutako prestazio ekonomiko (3)

es prestación económica vinculada al servicio; PEVS

zerbitzuari lotutako prestazio ekonomiko

Ik. zerbitzua kontratatzeko prestazio ekonomiko

2.2. Eskubideen arloa

263

arrazoizko egokitzapen (4)

es ajuste razonable

fr aménagement raisonnable

en reasonable accommodation

264

asoziazio bidezko diskriminazio (4)

es discriminación por asociación

fr discrimination par association

en discrimination by association

265

aukera-berdintasun (4)

es igualdad de oportunidades

fr égalité des chances

en equality of opportunity

266

aukera-berdintasunerako eskubide (4)

es derecho a la igualdad de oportunidades

fr droit à l'égalité des chances

en right to equality of opportunity

267

berdintasunerako eskubide (4)

es derecho a la igualdad

fr droit à l'égalité

en right to equality

268

bizimodu independente (4)

es vida independiente

fr vie indépendante

en independent life

269

bizimodu independentea izateko eskubide (4)

es derecho a la vida independiente

fr droit à une vie indépendante

en right to independent life

270

bitzita politikoan parte hartzeko eskubide (4)

es derecho de participación en la vida política

fr droit de participation à la vie politique

en right to participate in political life

271
bitziza publikoan parte hartzeko eskubide (4)
es derecho de participación en la vida pública
fr droite de participation à la vie publique
en right to participate in public life

272
bitzitzeko eskubide (4)
es derecho a la vida
fr droit à la vie
en right to life

273
desberdintasuna errespetatze (4)
es respeto por la diferencia
fr respect de la différence
en respect for difference

274
Desgaitasuna duten Pertsonen Eskubideei buruzko Batzordea (4)
es Comité sobre los Derechos de las Personas con Discapacidad
fr Comité des droits des personnes handicapées
en Committee on the Rights of Persons with Disabilities

275
Desgaitasuna duten Pertsonen Eskubideei buruzko Nazioarteko Konbentzioa (4)
es Convención Internacional de los Derechos de las Personas con discapacidad
fr Convention relative aux droits des personnes handicapées
en Convention on the Rights of Persons with Disabilities

276
desgaitasunagatiko diskriminazio (4)
es discriminación por motivos de discapacidad
fr discrimination fondée sur le handicap
en discrimination on the basis of disability

277
Desgaitasunaren Arretarako Bulegoa (4)
 Desgaitasunaren Kontseilu Nazionalaren organo iraunkor eta espezializatua, desgaitasunen bat duten pertsonen aukera-berdintasuna, diskriminaziorik eza eta irisgarritasun unibertsala sustatzeko ardura duena.
es Oficina de Atención a la Discapacidad

278
Desgaitasunaren Kontseilu Nazionala (4)
 Espainiako ministerioen arteko kontsulta-organoa, desgaitasunen bat duten pertsonen eta haien familien elkarrean eta Estatuko Administrazio Orokorraren arteko lankidetzaz sustatzen duena.
es Consejo Nacional de la Discapacidad

279
diseinu unibertsal (4)
 Produktuen, programen, zerbitzuen eta ingurunearen diseinu berezia; pertsona guztiak ahalik eta gehien erabil ditzaten da helburua, egokitzapen berezien eta espezializatutako diseinuen beharrik izan gabe.
es diseño universal; diseño para todos
fr conception universelle
en universal design

280
diskriminaziorik ez izateko eskubide (4)
es derecho de no discriminación
fr droit de non-discrimination
en right of non-discrimination

281
ekintza positiboko neurri (4)
es medida de acción positiva
fr mesure d'action positive
en positive action measure

282
elkarrizketa zibil (4)
 Desgaitasunen bat duten pertsonen parte hartzeko eskubideen arloko haien enitarteko erakundeek parte hartzen dute, legeek eta gainerako arauak ezarritako baldintzen arabera, desgaitasunaren inguruko politika ofizialak lantzen, eratzen eta politika horiek nola gauzatzeko diren behatzen eta ebaluatzen.
es diálogo civil
fr dialogue civile
en civil dialogue

283
etxebizitza eta familia errespetatze (4)
es respeto del hogar y de la familia
fr respect du domicile et de la famille
en respect for home and the family

284
gizarte-babes (4)
es protección social
fr protection sociale
en social protection

285
gizarte-babeserako eskubide (4)
es derecho a la protección social
fr droit à la protection sociale
en right to social protection

286
gizarte-bazterketa (4)
 Pertsona batek, bere ezaugarri edo egoera konkretu batzuegatik, gizartean parte hartzeko aukera eta baliabideak eskuratzeko oztopoak izatea, eta, ondorioz, gizarte-ongizate eta bizi-kalitate eskasagoak lortzea. Ezaugarri edo egoera horiek izan daitezke desgaitasuna, pobrezia, gutxiengo bateko kide izatea eta abar.
es exclusión social
fr exclusion sociale
en social exclusion

287
gizarte-inklusio (4)
 Gizarte-bazterketa jasan dezaketen pertsonak gizarteratzeko asmoz egiten diren ekintzen multzoa. Pertsona horiek gizarte-aukera eta baliabideak beste edozein pertsonak bezala eskuratu ahal izatea da helburua.
es inclusión social
fr inclusion sociale
en social inclusion

288
gizarte-integrazio (4)
 Sin. gizarteratze (4)
 Pertsona bat bere gizarte-ingurunean txertatzeko eta harekin interakzioan behar bezala aritzeko prozesua. Pertsona gizarteko kide oso bilakatzea da helburua; hau da, beste edozein kidek dituen eskubide eta betebeharrak berberak izatea.
es integración social
fr intégration sociale
en social integration

gizarteratze

Ik. gizarte-integrazio

289

hezkuntza-eskubide (4)

- es** derecho a la educación
- fr** droit à l'éducation
- en** right to education

290

irisgarritasun unibertsal (4)

Inguruek, prozesuek, ondasunek, produktuak eta zerbitzuek, hala nola objektuek, tresnek, lanabesek eta gailuek bete behar duten baldintza, segurtasunez eta erosotasunez ulertu, erabil eta gauzatu daitezzen, ahal denik eta modurik autonomoen eta naturalenean. Diseinu unibertsalaren edo pertsona guztientzako diseinuaren estrategia dakar berekin, hargatik eragotzi gabe zentzuzko doiketak egin behar direnean hala egitea.

- es** accesibilidad universal
- fr** accessibilité universelle
- en** universal accessibility

291

lekuz aldatzeko eta nazionalitatea izateko eskubide (4)

- es** libertad de desplazamiento y nacionalidad
- fr** droit de circuler librement et nationalité
- en** liberty of movement and nationality

292

nortasun juridikoa aitortzeko eskubide (4)

- es** reconocimiento de la personalidad jurídica
- fr** droit à la reconnaissance de la personnalité juridique
- en** right to recognition as person before the law

293

osasuna babesteko eskubide (4)

- es** derecho a la protección de la salud
- fr** droit à la protection de la santé
- en** right to protect health

294

osotasun pertsonala babeste (4)

- es** protección de la integridad personal
- fr** protection de l'intégrité de la personne
- en** protecting the integrity of the person

295

pribatutasuna errespetatze (4)

- es** respeto de la privacidad
- fr** respect de la vie privée
- en** respect for privacy

296

zeharkako diskriminazio (4)

- es** discriminación indirecta
- fr** discrimination indirecte
- en** indirect discrimination

297

zuzeneko diskriminazio (4)

- es** discriminación directa
- fr** discrimination directe
- en** direct discrimination

EUSKARAZKO AURKIBIDEA

65 urtetik beherakoentzako eguneko zentro, 186

A

ABE, 190
 adiadokozinesia, 44
 adimen-atzeratasun, 16
 adimen-desgaitasun, 42
 adimen-koziente, 82
 adimen-lausotze, 103
 adimen-urritasun, 17
 adineko pertsonentzako etxebizitzak, 187
 adineko pertsonentzako laguntza, 188
 adinekoentzako eguneko zentro, 189
 afasia, 18
 ageusia, 19
 agitazio psikomotor, 20
 aldi baterako ezintasun, 190
 alodinia, 21
 amiotrofia, 99
 amnesia, 22
 anartria, 23
 ankilosi, 24
 anopia, 25
 anopsia, 25
 anormaltasun genetiko, 26
 anosmia, 27
 apraxia, 28
 arazoak konpondu, 120
 arrazoizko egokitzapen, 263
 arreta espezializatuko eguneko zentro, 191
 arreta goiztiarreko esku-hartze sozialeko zerbitzu, 192
 arreta oso, 193
 arreta pertsonalizatuko plan, 194

arreta soziojuridiko eta psikosoziala emateko zerbitzu, 195
 artikulazioen egonkortasun, 64
 artrosi, 29
 asaldu psikomotor, 20
 asoziazio bidezko diskriminazio, 264
 ataxia, 30
 atetosi, 31
 atzeratasun psikomotor, 32
 aukera-berdintasun, 265
 aukera-berdintasunerako eskubide, 266
 autismo, 33
 autonomia, 1
 Autonomia eta Mendekotasunaren Arretarako Sistema, 196
 autonomia pertsonalerako laguntzen premia, 197
 autonomiari eusten laguntzeko zerbitzu, 198
 azinesia, 34

B

baliaezintasun handi, 199
 barrera, 170
 batetik bestera mugitu, 121
 begiratu, 122
 berdintasunerako eskubide, 267
 berreskuragarriak ez diren laguntza teknikoak lortzeko laguntza ekonomiko, 200
 beste pertsona baten laguntza-premia, 201
 Binet-Simon eskala, 35
 bizimodu independente, 268
 bizimodu independentea egiten laguntzeko zerbitzu, 202

bizimodu independentea izateko eskubide, 269
 bizitza politikoan parte hartzeko eskubide, 270
 bizitza publikoan parte hartzeko eskubide, 271
 bizitzeko eskubide, 272
 borondatezko mugimenduen koordinazio, 36
 bradilialia, 37
 bradipnea, 38
 bradizinesia, 39
 Broca-ren afasia, 40
 buru-urritasun, 17

D

dementzia, 41
 dependentsia, 9
 dependentsia duen pertsona, 245
 dependentsia duten adineko pertsonentzako egoitza, 246
 dependentsia handi, 241
 dependentsia larri, 242
 dependentsia moderatu, 243
 dependentsia-egoeren prebentzio-zerbitzu, 244
 desberdintasuna errespetatze, 273
 desgaitasun, 2
 desgaitasun intelektual, 42
 desgaitasuna duen pertsona, 3
 Desgaitasuna duten Pertsonen Eskubideei buruzko Batzordea, 274
 Desgaitasuna duten Pertsonen Eskubideei buruzko Nazioarteko Konbentzioa, 275
 desgaitasunagatiko diskriminazio, 276

desgaitasunagatiko laguntzak, 171
 Desgaitasunaren Arretarako Bulegoa, 277
 Desgaitasunaren Kontseilu Nazionala, 278
 disartria, 43
 disdiadokozinesia, 44
 diseinu unibertsal, 279
 disfonia, 45
 diskriminaziorik ez izateko eskubide, 280
 dislalia funtzional, 46
 distonia, 47
 diszinesia, 48
 domeinu, 4

E

EBJ, 125
 EBJI, 126
 EBOJ, 127
 edan, 123
 eginkariei euste, 49
 eginkizun bakar bat gauzatu, 124
 egoera begetatiboak, 50
 egoitza-zentro, 203
 egoitza-zerbitzu, 204
 egonkortasun psikiko, 51
 eguneko eta gaueko zentroen zerbitzu, 205
 eguneko zentro, 206
 eguneroko bizitzako jarduera, 125
 eguneroko bizitzako jarduera instrumental, 126
 eguneroko bizitzako oinarrizko jarduera, 127
 ekintza positiboko neurri, 281
 ekipamendu bidez lekualdatze, 128

ekipamendu bidez mugitze, 128
 ekolalia, 52
 ekopraxia, 53
 elektrolaringe, 172
 elkarrizketa zibil, 282
 enplegu babestu, 207
 enplegu-zentro berezi, 208
 entzumen-eskasia, 54
 entzumen-urritasun, 54
 entzun, 129
 erabakiak hartu, 130
 erizaintza espezializatu, 209
 erizaintza geriatriko, 210
 eroapeneko afasia, 55
 erraztaile, 173
 errehabilitazio, 211
 errehabilitazioko zentro, 212
 errehabilitazio-zentro, 212
 eseri, 131
 eskotoma, 56
 esku-erabilera fin, 132
 eskua eta besoa erabiltze, 133
 eskua prozedura zehatzetarako
 erabiltze, 132
 estupore, 57
 etxebizitza eta familia errespetatze, 283
 etxeko gauzak zaintze, 134
 etxeko laguntza, 213
 etxeko laguntza-zerbitzu, 214
 etxeko lanak egin, 135
 etxez etxeko laguntza, 213
 ez-hitzezko mezuak ekoizte, 146
 ezintasun iraunkor, 215
 ezintasun iraunkor absolutu, 216
 ezintasun iraunkor oso, 217
 ezintasun iraunkor partzial, 218
 ezintasunak balioesteko talde, 219

F

faktore erraztaile, 173
 faktore pertsonal, 185
 falta, 175
 familia-giroan zaintzeko prestazio
 ekonomiko, 220
 familiak atsedean hartzeko
 zerbitzu, 221
 familiako harremanak, 136
 familien atsedenaldirako zerbitzu,
 221
 farmazia-prestazio, 222
 fisioterapeuta, 174
 FNS, 6
 fonemen artikulazio, 58
 funtzionamendu, 5
 Funtzionamenduaren,
 Desgaitasunaren eta Osasunaren
 Nazioarteko Saillkapena, 6

G

gabezia, 175
 gaikuntza, 223
 gaitasun, 59
 garraio egokituko zerbitzu, 224
 garraibideak erabili, 137
 garun-paralisi, 60
 garuneko paralisi, 60
 gaueko itsutasun, 61
 gaueko zentro, 225
 gauzak altxatu eta eraman, 138
 gerneru-ihes, 62
 gerneru-inkontinentzia, 62
 gerneruari euste, 63
 gidatu, 139

giltzaduren egonkortasun, 64
 gizarte-babes, 284
 gizarte-babeserako eskubide, 285
 gizarte-bazterketa, 286
 gizarte-harreman informalak, 140
 gizarte-inklusio, 287
 gizarte-integrazio, 288
 gizarte-laguntzaile, 226
 gizarte-prestazio, 227
 gizarte-zerbitzuetarako eskubide
 subjektibo, 228
 gizarteratze, 288
 GMI, 68
 gorputz-adar baten anputazio, 65
 gorputz-atalak zaintze, 141
 gorputz-egiturak, 66
 gorputz-funtzioak, 67
 gorputz-masaren indize, 68
 gorputz-posizio berari eutsi, 142
 gorputz-sistemak, 69
 gorputzaren posizioa mantendu, 142
 gorreri, 70
 gortasun, 70

H

hartzeko eta adierazteko disfasia, 71
 hemiparesia, 72
 hemiplegia, 73
 hezkuntza ez-arautu, 143
 hezkuntza-eskubide, 289
 hezkuntza-premia bereziak, 144
 hipersomnia, 74
 hipertonia, 75
 hipohazkunde, 76
 hipotonia, 77
 hirugarren baten laguntza-premia, 201
 hirugarren sektore solidario, 229

hirugarren sektore sozial, 229
 hitz egin, 145
 hitz-moteltasun, 78
 hitzik gabeko mezuak ekoizte, 146
 hortz-ortesi, 176
 hortz-protesi, 177
 HPB, 144

I

ibili, 147
 IK, 82
 ikuseremu, 79
 ikusmen-zolitasun, 80
 ikusmen-zolitasunaren eskasia, 81
 informazio, balorazio, diagnostiko eta
 orientazioko udal-zerbitzu, 230
 inguruan mugitu, 148
 ingurune faktore, 178
 instituzionalizazio, 231
 inteligentzia-koizte, 82
 irazpen-prozesuekin lotutako
 higiene pertsonal, 149
 irazte-prozesuekin lotutako higiene
 pertsonal, 149
 iraupen laburreko oroimen, 83
 iraupen luzeko oroimen, 84
 irisgarritasun, 179
 irisgarritasun unibertsal, 290

J

jan, 150
 jantzi, 151
 jarduera, 152
 jarduera-mailako mugapenak, 153

K

kakexia, 85
kalifikatzaile, 7
katatonia, 86
klaudikazio intermitente, 87
koma, 88
komunikazioko gailuak eta teknikak erabili, 154
kondukzio-afasia, 55
konpainia-zerbitzu, 232
konstruktua, 8
kontzientzia-maila, 89
koprolalia, 90
korea, 91
korea-mugimenduak, 92

L

laguntza informal, 233
laguntza pertsonal, 234
laguntza pertsonalerako prestazio ekonomiko, 235
laguntza psikosozial, 236
laguntza soziosanitario, 237
laguntza tekniko, 238
laguntza teknikoak emateko eta ingurune fisikoa egokitzeko zerbitzu, 239
laguntzaile pertsonal, 240
laguntzako gailuak, 180
lanbide-terapia, 184
laringofono, 172
lekuz aldatzeko eta nazionalitatea izateko eskubide, 291
logopeda, 181

M

maskuri automatiko, 93
maskuri hipotoniko, 94
mendekotasun, 9
mendekotasun handi, 241
mendekotasun larri, 242
mendekotasun moderatu, 243
mendekotasuna duen pertsona, 245
mendekotasuna duten adineko pertsonentzako egoitza, 246
mendekotasuna eta desgaitasuna baloratu eta diagnostikatzeko zerbitzu, 247
Mendekotasunaren Balorazio Baremoa, 248
mendekotasun-egoerei aurrea hartzeko zerbitzu, 244
mintzaira ezagutze, 155
mintzaira monotono, 114
mintzatzeko apraxia, 95
moldatze-jokabide, 156
moldatze-portaera, 156
monoparesia, 96
monoplegia, 97
mugako adimen, 98
mugikortasun pertsonal, 157
mugimendu koreikoak, 92
muskuluen atrofia, 99
muskuluen paresia, 100

N

narkolepsia, 101
narriadura kognitibo, 102
norbera garbitu, 158
norberaren gorputza transferitu, 159
norberaren osasuna zaintze, 160
norberaren zainketa, 161
nortasun juridikoa aitortzeko eskubide, 292

O

obnubilazio mental, 103
ohiko etxebizitzan eta norberaren ibilgailuan egokitze-lanak egiteko laguntza ekonomiko, 249
oinarrizko gizarte-zerbitzu, 250
oinarrizko gorputz-jarrerak aldatu, 162
oinarrizko transakzio ekonomiko, 163
okupazio-terapeuta, 183
okupazio-terapia, 184
okupazio-zentro, 261
ondasunak eta zerbitzuak eskuratu, 164
ongizate, 10
osagai, 11
osasuna babesteko eskubide, 293
osasun-egoera, 12
osotasun pertsonala babeste, 294
otorduak prestatu, 165
oztopo, 170

P

paralisi, 104
paralitiko, 105
paraparesia, 106
paraplegia, 107
parestesia, 108
parkinson, 109
Parkinson-en gaixotasun, 109
Parkinson-en sindrome, 110
parkinsonismo, 110
parte-hartze, 166
parte-hartzearen murrizketak, 167
performantzia, 111
pertsona heldu ezgaituentzako tutoretza-zerbitzu, 251
pertsonen arteko interakzio konplexu, 168
pertsonen arteko oinarrizko interakzio, 169
prestazio tekniko, 252
pribatutasuna errespetatze, 295

T

taka-taka, 182
telelaguntza-zerbitzu, 253
terapeuta okupazional, 183
terapia okupazional, 184
testuinguruko faktore, 13
tetraparesia, 112
tetraplegia, 113
tonu bakarreko mintzaira, 114
toteltasun, 78
tunel-ikuskeria, 115
tutoretzapeko etxebizitza, 254

U

UDMNS, 14
 urritasun, 116
 Urritasunen, Desgaitasunen eta
 Minusbaliotasunen Nazioarteko
 Sailkapena, 14
 Urritasunen, Jardueren eta
 Parte-hartzearen Nazioarteko
 Sailkapena, 15
 uzki-esfinterraren gutxiegitasun, 117
 uzki-esfinterreko ihes, 117

W

Wernicke-ren afasia, 118

Z

zaintza ez-profesional, 255
 zaintza profesional, 256
 zaintzaile, 257
 zaintzaile ez-profesional, 258
 zaintzaile ez-profesionalei
 laguntzeko zerbitzu, 259
 zaintzaile informal, 258
 zaintzaileei laguntza psikologikoa
 emateko zerbitzu, 260
 zeharkako diskriminazio, 296
 zentro okupazional, 261
 zerbitzu sozialak jasotzeko eskubide
 subjektibo, 228
 zerbitzua kontratatzeko prestazio
 ekonomiko, 262
 zerbitzuari lotutako prestazio
 ekonomiko, 262
 zizakadura, 119
 zuzeneko diskriminazio, 297

GAZTELANIAZKO AURKIBIDEA

A

ABVD, 127
 accesibilidad universal, 290
 accesibilidad, 179
 acinesis, 34
 acompañamiento, 232
 actividad básica de la vida diaria, 127
 actividad de la vida diaria, 125
 actividad instrumental de la vida
 diaria, 126
 actividad, 152
 adiadococinesia, 44
 adquisición de bienes y servicios, 164
 afasia, 18
 afasia de Broca, 40
 afasia de conducción, 55
 afasia de Wernicke, 118
 ageusia, 19
 agitación psicomotriz, 20
 agudeza visual, 80
 AIVD, 126
 ajuste razonable, 263
 alodinia, 21
 amiotrofia, 99
 amnesia, 22
 amputación de una extremidad, 65
 anartria, 23
 andador, 182
 andar, 147
 anopia, 25
 anopsia, 25
 anomalía genética, 26
 anosmia, 27
 anquilosis, 24
 apoyo informal, 233
 apoyo psicosocial, 236
 apraxia del habla, 95
 apraxia, 28
 articulación de fonemas, 58

artrosis, 29
 asistencia a personas mayores, 188
 asistencia domiciliaria, 213
 asistencia personal, 234
 asistencia sociosanitaria, 237
 asistente personal, 240
 asistente social, 226
 ataxia, 30
 atención domiciliaria, 213
 atención integral, 193
 atetosis, 31
 atrofia muscular, 99
 autismo, 33
 autonomía, 1
 AVD, 125
 ayuda a domicilio, 213
 ayuda económica para la adquisición
 de productos de apoyo no
 recuperables, 200
 ayuda económica para la realización
 de adaptaciones en la vivienda
 habitual y en los vehículos
 particulares, 249
 ayuda informal, 233
 ayuda personal, 234
 ayuda técnica, 238
 ayudas por discapacidad, 171

B

balbuceo, 119
 Baremo de Valoración de la
 Dependencia, 248
 barrera, 170
 beber, 123
 bienestar, 10
 bradicinesia, 39
 bradilalia, 37
 bradipnea, 38

C

calificador, 7
 cambiar las posturas corporales
 básicas, 162
 campo visual, 79
 capacidad, 59
 caquexia, 85
 carencia, 175
 catatonía, 86
 ceguera nocturna, 61
 centro de día de atención
 especializada, 191
 centro de día para mayores, 189
 centro de día para menores de 65
 años, 186
 centro de día, 206
 centro de noche, 225
 centro de rehabilitación, 212
 centro especial de empleo, 208
 centro ocupacional, 261
 centro residencial, 203
 CI, 82
 CIDDM, 14
 CIF, 6
 Clasificación Internacional de
 Deficiencias, Actividades y
 Participación, 15
 Clasificación Internacional de
 Deficiencias, Discapacidades y
 Minusvalías, 14
 Clasificación Internacional
 del Funcionamiento, la
 Discapacidad y la Salud, 6
 claudicación intermitente, 87
 cociente intelectual, 82
 coma, 88
 comer, 150
 Comité sobre los Derechos de las
 Personas con Discapacidad, 274

componente, 11
 conducir, 139
 conducta adaptativa, 156
 Consejo Nacional de la
 Discapacidad, 278
 constructo, 8
 continencia fecal, 49
 continencia urinaria, 63
 Convención Internacional de los
 Derechos de las Personas con
 discapacidad, 275
 coordinación de movimientos
 voluntarios, 36
 coprolalia, 90
 corea, 91
 cuidado de la propia salud, 160
 cuidado de los objetos del hogar, 134
 cuidado de partes del cuerpo, 141
 cuidado no profesional, 255
 cuidado personal, 161
 cuidado profesional, 256
 cuidador, 257
 cuidador informal, 258
 cuidador no profesional, 258

D

deficiencia mental, 17
 deficiencia, 116
 déficit auditivo, 54
 déficit de la agudeza visual, 81
 demencia, 41
 dependencia, 9
 dependencia moderada, 243
 dependencia severa, 242
 derecho a la educación, 289
 derecho a la igualdad de
 oportunidades, 266

derecho a la igualdad, 267
 derecho a la protección de la salud, 293
 derecho a la protección social, 285
 derecho a la vida independiente, 269
 derecho a la vida, 272
 derecho de no discriminación, 280
 derecho de participación en la vida política, 270
 derecho de participación en la vida pública, 271
 derecho subjetivo a los servicios sociales, 228
 desempeño, 111
 desplazarse por distintos lugares, 121
 desplazarse por el entorno, 148
 desplazarse usando algún equipamiento, 128
 deterioro cognitivo, 102
 diálogo civil, 282
 disartria, 43
 discapacidad, 2
 discapacidad intelectual, 42
 discinesia, 48
 discriminación directa, 297
 discriminación indirecta, 296
 discriminación por asociación, 264
 discriminación por motivos de discapacidad, 276
 disdiadococinesia, 44
 diseño para todos, 279
 diseño universal, 279
 disfasia receptivo-expresiva, 71
 disfemia, 78
 disfonía, 45
 dislalia funcional, 46
 dispositivos de ayuda, 180
 distonía, 47
 dominio, 4

E

ecolalia, 52
 ecopraxia, 53
 educación no reglada, 143
 electrolaringe, 172
 empleo protegido, 207
 enfermedad de Parkinson, 109
 enfermería especializada, 209
 enfermería geriátrica, 210
 equipo de valoración de incapacidades, 219
 escala de Binet-Simon, 35
 escotoma, 56
 escuchar, 129
 estabilidad de las articulaciones, 64
 estabilidad psíquica, 51
 estado de salud, 12
 estados vegetativos, 50
 estructuras corporales, 66
 estupor, 57
 EVI, 219
 exclusión social, 286

F

facilitador, 173
 factor ambiental, 178
 factor contextual, 13
 factor facilitador, 173
 factor personal, 185
 facultación, 223
 fisioterapeuta, 174
 funcionamiento, 5
 funciones corporales, 67

G

gran dependencia, 241
 gran invalidez, 199

H

habilitación, 223
 habla monótona, 114
 hablar, 145
 hemiparesia, 72
 hemiplejía, 73
 higiene personal relacionada con los procesos de excreción, 149
 hipersomnia, 74
 hipersomnio, 74
 hipertensión, 75
 hipoprecimiento, 76
 hipotonía, 77

I

igualdad de oportunidades, 265
 IMC, 68
 incapacidad permanente absoluta, 216
 incapacidad permanente parcial, 218
 incapacidad permanente total, 217
 incapacidad permanente, 215
 incapacidad temporal, 190
 inclusión social, 287
 incontinencia del esfínter anal, 117
 incontinencia fecal, 117
 incontinencia urinaria, 62
 índice de masa corporal, 68

institucionalización, 231
 insuficiencia del esfínter anal, 117
 integración social, 288
 inteligencia borderline, 98
 inteligencia límite, 98
 interacción interpersonal básica, 169
 interacción interpersonal compleja, 168
 IT, 190

L

laringófono, 172
 lavarse, 158
 levantar y llevar objetos, 138
 libertad de desplazamiento y nacionalidad, 291
 limitaciones en la actividad, 153
 llevar a cabo una única tarea, 124
 logopeda, 181

M

mantener la posición del cuerpo, 142
 medida de acción positiva, 281
 memoria a corto plazo, 83
 memoria a largo plazo, 84
 mirar, 122
 monoparesia, 96
 monoplejía, 97
 movilidad personal, 157
 movimientos coreicos, 92

N

narcolepsia, 101
necesidad de asistencia de tercera persona, 201
necesidad de concurso de tercera persona, 201
necesidad de tercera persona, 201
necesidades de apoyo para la autonomía personal, 197
necesidades educativas especiales, 144
NEE, 144
nivel de conciencia, 89

O

obnubilación mental, 103
obstáculo, 170
Oficina de Atención a la Discapacidad, 277
ortesis dental, 176

P

parálisis cerebral, 60
parálisis, 104
paralítico, 105
paraparesia, 106
paraplejía, 107
paresia muscular, 100
parestesia, 108
párkinson, 109
parkinsonismo, 110
participación, 166

PEAP, 235
PECEF, 220
persona con dependencia, 245
persona con discapacidad, 3
persona dependiente, 245
persona en situación de dependencia, 245
PEVS, 262
pisos de alojamiento para personas mayores, 187
plan de atención personalizada, 194
preparar comidas, 165
prestación económica de asistencia personal, 235
prestación económica para cuidados en el entorno familiar, 220
prestación económica vinculada al servicio, 262
prestación farmacéutica, 222
prestación social, 227
prestación técnica, 252
producción de mensajes no verbales, 146
protección de la integridad personal, 294
protección social, 284
prótesis dental, 177

R

realización, 111
realizar los quehaceres de la casa, 135
realizar tareas domésticas, 135
reconocimiento de la personalidad jurídica, 292
reconocimiento del lenguaje, 155
rehabilitación, 211
relaciones familiares, 136
relaciones sociales informales, 140
residencia de personas mayores en situación de dependencia, 246
resolver problemas, 120
respeto de la privacidad, 295
respeto del hogar y de la familia, 283
respeto por la diferencia, 273
restricciones en la participación, 167
retraso intelectual, 16
retraso mental, 16
retraso psicomotor, 32

S

sentarse, 131
servicio de apoyo a cuidadores informales, 259
servicio de apoyo a la vida independiente, 202
servicio de apoyo psicológico para personas cuidadoras, 260
servicio de asistencia domiciliaria, 214
servicio de atención doméstica, 214
servicio de atención residencial, 204
servicio de atención sociojurídica y psicosocial, 195
servicio de ayuda a domicilio, 214

T

servicio de ayudas técnicas y adaptación del medio físico, 239
servicio de centro de día y de noche, 205
servicio de intervención social en atención temprana, 192
servicio de prevención de las situaciones de dependencia, 244
servicio de respiro familiar, 221
servicio de soporte de la autonomía, 198
servicio de teleasistencia, 253
servicio de transporte adaptado, 224
servicio de tutela para personas adultas incapacitadas, 251
servicio de valoración y diagnóstico de la dependencia y la discapacidad, 247
servicio municipal de información, valoración, diagnóstico y orientación, 230
servicio social de base, 250
Sistema para la Autonomía y Atención a la Dependencia, 196
sistemas corporales, 69
sordera, 70

tartamudez, 78
terapeuta ocupacional, 183
terapia ocupacional, 184
tercer sector social, 229
tercer sector solidario, 229
tetraparesia, 112
tetraplejía, 113
tomar decisiones, 130
transacción económica básica, 163
transferir el propio cuerpo, 159

MENDEKOTASUNA

U

uso de la mano y el brazo, 133
uso fino de la mano, 132
utilizar dispositivos y técnicas de
comunicación, 154
utilizar medios de transporte, 137

V

vejiga automática, 93
vejiga hipotónica, 94
vestirse, 151
vida independiente, 268
visión en túnel, 115
vivienda tutelada, 254

FRANTSESEZKO AURKIBIDEA

A

accessibilité, 179
 accessibilité universelle, 290
 acinésie, 34
 acquérir des produits et des services, 164
 activité, 152
 activité basique de la vie quotidienne, 127
 activité de la vie quotidienne, 125
 activité instrumentale de la vie quotidienne, 126
 activités de la vie quotidienne de base, 127
 activités de motricité fine, 132
 acuité visuelle, 80
 adiadococinésie, 44
 agitation psychomotrice, 20
 agueusie, 19
 aides techniques, 180
 AIVQ, 126
 akinésie, 34
 aller aux toilettes, 149
 allodynie, 21
 aménagement raisonnable, 263
 amnésie, 22
 amputation d'un membre, 65
 amyotrophie, 99
 anarthrie, 23
 ankylose, 24
 anomalie génétique, 26
 anopie, 25
 anopsie, 25
 anosmie, 27
 aphasie, 18
 aphasie de Broca, 40
 aphasie de conduction, 55
 aphasie de type Wernicke, 118
 appareil dentaire, 176

apraxie, 28
 apraxie du langage, 95
 arriération mentale, 17
 arthrose, 29
 articulation des phonèmes, 58
 asseoir, s', 131
 ataxie, 30
 athétose, 31
 atrophie musculaire, 99
 autisme, 33
 autonomie, 1
 AVQ, 125
 AVQ-b, 127

B

barrière, 170
 bégaiement, 78
 BEP, 144
 besoins éducatifs particuliers, 144
 bien-être, 10
 boire, 123
 bradycinésie, 39
 bradylalie, 37
 bradypnée, 38
 bredouillement, 119

C

cachexie, 85
 capacité, 59
 catatonie, 86
 cécité nocturne, 61
 centre spécial d'emploi, 208
 champ visuel, 79

changer la position corporelle de base, 162
 chorée, 91
 CIF, 6
 CIH, 14
 Classification internationale des handicaps, activités et participation, 15
 Classification internationale des handicaps: déficiences, incapacités et désavantages, 14
 Classification internationale du fonctionnement, du handicap et de la santé, 6
 claudication intermittente, 87
 coma, 88
 Comité des droits des personnes handicapées, 274
 comportement adaptatif, 156
 composante, 11
 conception universelle, 279
 conduire un véhicule, 139
 continence anale, 49
 continence vésicale, 63
 Convention relative aux droits des personnes handicapées, 275
 coordination des mouvements volontaires, 36
 coprolalie, 90

D

déambulateur, 182
 défaut, 175
 déficience, 116
 déficience intellectuelle, 42
 déficience mentale, 17
 déficit auditif, 54

déficit de l'acuité visuelle, 81
 démence, 41
 dépendance, 9
 détérioration cognitive, 102
 dialogue civile, 282
 discrimination directe, 297
 discrimination fondée sur le handicap, 276
 discrimination indirecte, 296
 discrimination par association, 264
 domaine, 4
 droit à la protection de la santé, 293
 droit à la protection sociale, 285
 droit à la reconnaissance de la personnalité juridique, 292
 droit à la vie, 272
 droit à l'éducation, 289
 droit à l'égalité, 267
 droit à l'égalité des chances, 266
 droit à une vie indépendante, 269
 droit de circuler librement et nationalité, 291
 droit de non-discrimination, 280
 droit de participation à la vie politique, 270
 droit de participation à la vie publique, 271
 dysarthrie, 43
 dysdiadococinésie, 44
 dyskinésie, 48
 dyslalie fonctionnelle, 46
 dysphasie de réception/expressive, 71
 dysphonie, 45
 dystonie, 47

E

échelle de Binet-Simon, 35
 écholalie, 52
 échopraxie, 53
 écouter, 129
 éducation informelle, 143
 égalité des chances, 265
 électrolarynx, 172
 élocution monotone, 114
 emploi protégé, 207
 entreprendre une tâche unique, 124
 entretien personnel, 161
 ergothérapeute, 183
 état de la santé, 12
 états végétatifs, 50
 exclusion sociale, 286

F

facilitateur, 173
 facteur contextuel, 13
 facteur environnemental, 178
 facteur facilitateur, 173
 facteur personnel, 185
 faire le ménage, 135
 fonctionnement, 5
 fonctions organiques, 67

G

garder la position du corps, 142
 grande invalidité, 199

H

habiller, s', 151
 habilitation, 223
 handicap, 2
 héméralopie, 61
 hémiparésie, 72
 hémiplégie, 73
 hypersomnie, 74
 hypertonie, 75
 hypocroissance, 76
 hypotonie, 77

I

IMC, 68
 incapacité permanente, 215
 incapacité permanente absolue, 216
 incapacité permanente partielle, 218
 incapacité permanente totale, 217
 incapacité temporaire, 190
 inclusion sociale, 287
 incontinence anale, 117
 incontinence urinaire, 62
 indemnisation pour invalidité, 171
 indice de masse corporelle, 68
 insuffisance du sphincter anal, 117
 intégration sociale, 288
 intelligence frontière, 98
 intelligence limite, 98
 interaction complexe avec autrui, 168
 interaction de base avec autrui, 169

L

laryngophone, 172
 limitations de l'activité, 153
 logopède, 181

M

maladie de Parkinson, 109
 manger, 150
 marcher, 147
 mémoire à court terme, 83
 mémoire à long terme, 84
 mesure d'action positive, 281
 mobilité personnelle, 157
 monoparésie, 96
 monoplégie, 97
 mouvements choréïques, 92

N

narcolepsie, 101
 niveau de conscience, 89

O

obscurcissement de la conscience, 103
 obstacle, 170
 occuper des effets ménagers, s', 134

P

paralysie, 104
 paralysie cérébrale, 60
 paralytique, 105
 paraparésie, 106
 paraplégie, 107
 parésie musculaire, 100
 paresthésie, 108
 Parkinson, 109
 parkinsonisme, 110
 parler, 145
 participation, 166
 performance, 111
 personne handicapée, 3
 perte auditive, 54
 physiothérapeute, 174
 placement en institution
 spécialisée, 231
 prendre des décisions, 130
 prendre soin de parties de son
 corps, 141
 prendre soin de sa santé, 160
 préparer les repas, 165
 produire des messages non
 verbaux, 146
 protection de l'intégrité de la
 personne, 294
 protection sociale, 284
 prothèse dentaire, 177

Q

Q.I., 82
 qualificatif, 7
 quotient d'intelligence, 82
 quotient intellectuel, 82

R

reconnaissance du langage, 155
regarder, 122
réhabilitation, 211
relations familiales, 136
relations sociales informelles, 140
résoudre des problèmes, 120
respect de la différence, 273
respect de la vie privée, 295
respect du domicile et de la famille, 283
restrictions de la participation, 167
retard intellectuel, 16
retard mental, 16
retard psychomoteur, 32

S

schéma, 8
scotome, 56
se déplacer, 148
se déplacer dans différents lieux, 121
se déplacer en utilisant des équipements, 128
se laver, 158
se transférer, 159
soulever et porter des objets, 138
stabilité des articulations, 64
stabilité psychique, 51
structures anatomiques, 66
stupeur, 57
surdité, 70
systèmes organiques, 69

T

tétraparésie, 112
tétraplégie, 113
thérapie occupationnelle, 184
transaction économique
élémentaire, 163

U

utilisation des mains et des bras, 133
utiliser des appareils et des techniques de communication, 154
utiliser un moyen de transport, 137

V

vessie automatique, 93
vessie hypotonique, 94
vie indépendante, 268
vision en tunnel, 115

INGELESEZKO AURKIBIDEA

A

accessibility, 179
 acquisition of goods and services, 164
 activity, 152
 activity limitations, 153
 activity of daily living, 125
 adaptive behavior, 156
 adiadochokinesia, 44
 ADL, 125
 ageusia, 19
 akinesia, 34
 allodynia, 21
 amnesia, 22
 amyotrophy, 99
 anal sphincter incompetence, 117
 anarthria, 23
 ankylosis, 24
 anopia, 25
 anopsia, 25
 anosmia, 27
 aphasia, 18
 apraxia, 28
 arthrosis, 29
 articulation of phonemes, 58
 assistive devices, 180
 ataxia, 30
 athetosis, 31
 autism, 33
 automatic bladder, 93
 autonomy, 1

B

babbling, 119
 BADL, 127
 barrier, 170
 basic activity of daily living, 127
 basic economic transaction, 163
 basic interpersonal interaction, 169
 Binet–Simon scale, 35
 BMI, 68
 body functions, 67
 body mass index, 68
 body structures, 66
 body systems, 69
 borderline intelligence, 98
 bradykinesia, 39
 bradylalia, 37
 bradypnea, 38
 Broca's aphasia, 40

C

cachexia, 85
 capacity, 59
 caring for body parts, 141
 caring for household objects, 134
 catatonia, 86
 cerebral palsy, 60
 cerebral paralysis, 60
 changing basic body position, 162
 chorea, 91
 choreatic movements, 92
 civil dialogue, 282
 clouding of consciousness, 103
 cognitive impairment, 102
 coma, 88

E

Committee on the Rights of
 Persons with Disabilities, 274
 complex interpersonal
 interaction, 168
 component, 11
 conduction aphasia, 55
 construct, 8
 contextual factor, 13
 Convention on the Rights of
 Persons with Disabilities, 275
 coordination of voluntary
 movements, 36
 coprolalia, 90

D

deafness, 70
 deficiency, 175
 dementia, 41
 dental orthosis, 176
 dental prosthesis, 177
 dependence, 9
 direct discrimination, 297
 disability, 2
 disability benefits, 171
 discrimination by association, 264
 discrimination on the basis of
 disability, 276
 doing housework, 135
 domain, 4
 dressing, 151
 drinking, 123
 driving, 139
 dysarthria, 43
 dysdiadochokinesia, 44
 dyskinesia, 48
 dysphonia, 45
 dystonia, 47

F

facilitator, 173
 facilitator factor, 173
 faecal continence, 49
 family relationships, 136
 fine hand use, 132
 functional dyslalia, 46
 functioning, 5

G

genetic abnormality, 26

H

hand and arm use, 133
 health state, 12
 hearing loss, 54
 hemiparesis, 72
 hemiplegia, 73
 hindrance, 170
 hypersomnia, 74
 hypertonia, 75
 hypotonia, 77
 hypotonic bladder, 94

I

IADL, 126
 ICF, 6
 ICIDH, 14
 impairment, 116
 independent life, 268
 indirect discrimination, 296
 informal education, 143
 informal social relationships, 140
 institutionalization, 231
 instrumental activity of daily living, 126
 intellectual disability, 42
 intelligence quotient, 82
 intermittent claudication, 87
 International Classification of Functioning, Disability and Health, 6
 International Classification of Impairments, Activities and Participation, 15
 International Classification of Impairments, Disabilities and Handicaps, 14
 IQ, 82

L

lack, 175
 language recognition, 155
 laryngophone, 172
 liberty of movement and nationality, 291
 lifting and carrying objects, 138
 limb amputation, 65
 listening, 129
 long-term memory, 84
 looking after one's health, 160

M

maintaining a body position, 142
 making decisions, 130
 mental deficiency, 17
 mental retardation, 16
 monoparesis, 96
 monoplegia, 97
 monotone speech, 114
 moving around, 148
 moving around in different locations, 121
 moving around using equipment, 128
 muscle atrophy, 99
 muscle paresis, 100

N

narcolepsy, 101
 night blindness, 61

O

OA, 29
 occupational therapist, 183
 occupational therapy, 184
 osteoarthritis, 29
 OT, 184

P

paraesthesia, 108
 paralysis, 104
 paralytic, 105
 paraparesis, 106
 paraplegia, 107

parkinsonism, 110
 Parkinson's disease, 109
 participation, 166
 participation restrictions, 167
 performance, 111
 permanent absolute disability, 216
 permanent disability, 215
 permanent partial disability, 218
 permanent total disability, 217
 person with disability, 3
 personal factor, 185
 personal mobility, 157
 physiotherapist, 174
 positive action measure, 281
 preparing meals, 165
 producing nonverbal messages, 146
 protected employment, 207
 protecting the integrity of the person, 294
 psychic stability, 51
 psychomotor agitation, 20
 psychomotor retardation, 32

Q

qualifier, 7

R

reasonable accommodation, 263
 receptive/expressive dysphasia, 71
 rehabilitation, 211
 respect for difference, 273
 respect for home and the family, 283
 respect for privacy, 295
 right of non-discrimination, 280
 right to education, 289
 right to equality, 267
 right to equality of opportunity, 266

S

right to independent life, 269
 right to life, 272
 right to participate in political life, 270
 right to participate in public life, 271
 right to protect health, 293
 right to recognition as person before the law, 292
 right to social protection, 285

scotoma, 56
 self-care, 161
 SEN, 144
 serious disability, 199
 serious invalidity, 199
 seriously impaired working capacity, 199
 short-term memory, 83
 sitting, 131
 social exclusion, 286
 social inclusion, 287
 social integration, 288
 social protection, 284
 solving problems, 120
 speaking, 145
 special educational needs, 144
 special employment centre, 208
 speech apraxia, 95
 speech therapist, 181
 stability of joints, 64
 state of consciousness, 89
 stupor, 57
 stuttering, 78

T

temporary disability, 190
tetraparesis, 112
tetraplegia, 113
toileting, 149
transferring oneself, 159
tunnel vision, 115

U

undertaking a single task, 124
universal accessibility, 290
universal design, 279
urinary continence, 63
urinary incontinence, 62
using communication devices and
techniques, 154
using transportation, 137

V

vegetative states, 50
visual acuity, 80
visual acuity deficit, 81
visual field, 79

W

walker, 182
walking, 147
washing oneself, 158
watching, 122
well-being, 10
wellness, 10
Wernicke's aphasia, 118

ERREFERENTZIA BIBLIOGRAFIKOAK

- ASKOREN ARTEAN. *Wikipedia* [linean]. <<http://wikipedia.org>> [Kontsulta: 2009-11-09]
- BARANDIARAN AMILLANO, M. *Deterioro cognitivo grave*. Medikuen ahotsa, 2009ko iraila
- Comité de Representantes de personas con discapacidad de Navarra, Nafarroako elbarritu ordezkarien batzordea: *Guía navarra de recursos para personas con discapacidad. Glosario* [linean]. <<http://www.discapacidadnavarra.org/glosario/>> [Kontsulta: 2010-02-25]
- Convención Internacional de los derechos de las personas con discapacidad*, 2006. [linean]. <http://www.convenciondiscapacidad.es/ConvencionEspana_new.html> [Kontsulta: 2016-07-04]
- Dependencia: ¿qué está fallando?* PSN Información, nº 34, págs. 8-11, enero 2010
- EGEA GARCÍA, C. y SARABIA SÁNCHEZ, A. *Clasificaciones de la OMS sobre discapacidad*. Boletín del Real Patronato sobre Discapacidad, 2001, n. 50
- ELHUYAR. *Gizarte-laneko Hiztegia*. Usurbil: Elhuyar, 1998
- EQUIPO PORTAL DE MAYORES. *Glosario especializado en Geriatria y Gerontología. 3ª edición* [linean]. IMSERSO 2007. <www.imsersomayores.csic.es/documentos/documentacion/glosario/2007/glosario2007.pdf> [Kontsulta: 2010-02-25]
- EUSKO JAURLARITZA. *El servicio de ayuda a domicilio en el marco de los servicios sociales para la tercera edad en la comunidad autónoma del País Vasco*. Zerbitzuan; nº 26, 1994
- FANTAPIE, A. [zuz.]. *Dictionnaire des personnes âgées, de la retraite et du vieillissement*. Paris: Franterm, 1984
- FNS. *Funtzionamenduaren, Desgaitasunaren eta Osasunaren Nazioarteko Sailkapena*, 2004
- GIPUZKOAKO FORU ALDUNDIA. Gizarte Politikarako Departamentua:
- 29/2009 FORU DEKRETUA, uztailearen 28koa, gizarteratzeko dirulaguntzak arautzen dituen, DECRETO FORAL 29/2009, de 28 de julio, por el que se regula la ayuda económica para la inclusión social,
 - Mendekotasun Legearen Gida. Guía Ley de Dependencia
 - Gipuzkoako Gizarte Zerbitzuen II Foru Mapa. 2008 – 2012. II Mapa Foral de Servicios Sociales de Gipuzkoa. 2008 - 2012
 - Etxeko Laguntza Zerbitzua. Servicio de Ayuda a Domicilio

- Sendian Programa. Programa Sendian
 - Adineko ezinduentzako eguneko zentroa. Centros de Día para personas mayores dependientes
- HAEE/IVAP. *Retraso mental: conducta adaptativa y transición a la vida adulta. Evaluación del programa educativo de las aulas de aprendizaje de tareas de Álava. Capítulo I: Nuevas perspectivas en el estudio del retraso mental*. Gasteiz: HAEE/IVAP, 2006. <<http://biblioteca.universia.net/ficha.do?id=38138704>> [Kontsulta: 2010-04-12]
- IIDRIS. *Índice Internacional y Diccionario de la Rehabilitación y de la Integración Social* [linean]. <<http://www.med.univ-rennes1.fr/iidris/cache/es/index/a.php>> [Kontsulta: 2010-04-07]
- INE: *Encuesta sobre Incapacidades, Deficiencias y Estados de Salud, Glosario*. Madrid: Instituto Nacional de Estadística, 1999.
- Ley 12/2008, de 5 de diciembre, de Servicios Sociales
- Ley 39/2006, de 14 de diciembre, de Promoción de la Autonomía Personal y Atención a las personas en situación de dependencia
- Ley Foral 5/2010, de 6 de abril, de Accesibilidad universal y diseño para todas las personas.
- MINISTERIO DE SANIDAD Y POLÍTICA SOCIAL; IMSERSO; CSIC; CCHS; OPM. *Portal Mayores. Portal especializado en Gerontología y Geriatria* [linean]. <<http://www.imsersomayores.csic.es>> [Kontsulta: 2010-04-27]
- MINISTERIO DE SANIDAD Y POLÍTICA SOCIAL; INICO. *El Gobierno aprueba cambiar el término "minusvalía" por el de "discapacidad"* [linean]. <<http://sid.usal.es/>> [Kontsulta 2010-04-27]:
- MINISTERIO DE SANIDAD Y POLÍTICA SOCIAL; JUNTA DE EXTREMADURA. CONSEJERÍA DE SANIDAD Y DEPENDENCIA. *Glosario del Observatorio Estatal de la Discapacidad* [linean]. <<http://www.observatoriodeladiscapacidad.es/?q=es/glossary>> [Kontsulta: 2010-04-27]
- MINISTERIO DE SANIDAD Y POLÍTICA SOCIAL; UNIVERSIDAD DE SALAMANCA. *Glosario de Discapacidad. SID, Servicio de Información sobre Discapacidad* [linean]. <<http://sid.usal.es/resultados.aspx?fichero=8.8>> [Kontsulta: 2010-04-27]
- MINISTERIO DE TRABAJO Y ASUNTOS SOCIALES. *Libro Blanco de la Dependencia*. Madrid: Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales, 2005

MINISTERIO DE TRABAJO Y ASUNTOS SOCIALES. *Manual de uso para el empleo del baremo de valoración de la dependencia (BVD)*. Madrid: Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales, 2007

N.-FERTRELL, P. *Equipos de valoración de incapacidades*. Madrid [linea]. <<http://www.sanitariosbomberos.es/docjornadas/donostia%202006/10%20-%20EQUIPOS%20DE%20VALORACION%20DE%20INCAPACIDADES.pdf>> [Kontsulta: 2010-04-27]

OFFICE DE LA LANGUE FRANÇAISE. *Le grand dictionnaire terminologique*. Québec [linea]. <http://www.granddictionnaire.com/_fs_global_01.htm> [Kontsulta: 2010-04-27]

ORGANISATION MONDIALE DE LA SANTÉ. *Classification Internationale du fonctionnement, du handicap et de la santé, CIH* [linea]. CIF Browser. <<http://www.moteurline.apf.asso.fr/epidemiostatsevaluation/autresformats/CIH2versioncomplete.pdf>> [Kontsulta: 2010-03-15]

ORGANIZACIÓN MUNDIAL DE LA SALUD. *CIF, Clasificación Internacional del Funcionamiento, de la Discapacidad y de la Salud*. Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales. Secretaría General de Asuntos Sociales. Madrid: Instituto de Migraciones y Servicios Sociales (IMSERSO), 2002

ORGANIZACIÓN MUNDIAL DE LA SALUD. *Clasificación Internacional del Funcionamiento, de la Discapacidad y de la Salud*. CIF. Madrid: Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales. IMSERSO, 2002. <<http://apps.who.int/classifications/icfbrowser/Default.aspx>> [Kontsulta: 2010-04-27]

QUEREJETA GONZÁLEZ, M. *Discapacidad/Dependencia. Unificación de criterios de valoración y clasificación*. Madrid: IMSERSO, 2004

Real Decreto 1851/2009, de 4 de diciembre, por el que se desarrolla el artículo 161 bis de la Ley General de la Seguridad Social en cuanto a la anticipación de la jubilación de los trabajadores con discapacidad en grado igual o superior al 45 por ciento.

Real Decreto 1971/1999, de 23 de diciembre, de procedimiento para el reconocimiento, declaración y calificación del grado de minusvalía [linea]. <http://noticias.juridicas.com/base_datos/Admin/rd1971-1999.html> [Kontsulta 2010-04-12]:

Real Decreto Legislativo 1/2013, de 29 de noviembre, por el que se aprueba el Texto Refundido de la Ley General de derechos de las personas con discapacidad y de su inclusión social.

Real Decreto 504/2007, de 20 de abril, por el que se aprueba el baremo de valoración de la situación de dependencia

SAAD, Sistema para la autonomía y atención a la dependencia: Glosario [linea]. <<http://www.saad.mtas.es/portal/documentacion/glosario.html?locale=es>> [Kontsulta: 2010-02-25]

SANCHEZ, J.M. *Diccionario de Discapacidad. Términos de uso frecuente sobre discapacidad* [linea]. <http://www.babylon.com/free-dictionaries/Diccionario_Discapacidad_/> [Kontsulta: 2010-04-27]

Taldean: *Gizarte-lanaren hitz zerrenda - Trabajo Social, Repertorio Terminológico*. Gizarte Lanetan Diplomadunen eta Gizarte Laguntzaileen Gipuzkoako Elkargo Ofiziala, Colegio Oficial de Diplomados en Trabajo Social y Asistentes Sociales de Gipuzkoa. Donostia 1994

UNESCO. *Thesaurus. Alphabetical list* [linea]. <<http://www2.ulcc.ac.uk/unesco/terms/list40.htm>> [Kontsulta: 2010-04-27]

VV.AA., VÁZQUEZ BARQUERO, J.L. (dir.). *Programa Docente y de difusión de la CIF* Grupo Cantabria en Discapacidades. IMSERSO, 2003

WORLD HEALTH ORGANIZATION. *International Classification of Functioning, Disability and Health, ICF* [linea]. CIF Browser. <<http://apps.who.int/classifications/icfbrowser/Default.aspx>> [Kontsulta: 2009-11-25]

